

# **Školní vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální ŠVP ZŠS**

**Díl I – Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením ŠVP ZŠS „Škola pro život“ č.j. ZŠS 186/2025**

**Díl II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami ŠVP ZŠS „Škola pro život“ č.j. ZŠS 187/2025**

## Obsah

|                                                                                                       |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Identifikační údaje .....                                                                          | 5  |
| 2. Charakteristika školy .....                                                                        | 6  |
| 3. Charakteristika vzdělávacího programu – základní škola speciální .....                             | 12 |
| Díl I – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM .....                                  | 14 |
| Pojetí a cíle vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením v základní škole speciální ..... | 14 |
| Klíčové kompetence .....                                                                              | 16 |
| Průřezová témata .....                                                                                | 18 |
| OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA .....                                                                   | 18 |
| MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA .....                                                                           | 20 |
| MEDIÁLNÍ VÝCHOVA.....                                                                                 | 21 |
| ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA .....                                                                         | 22 |
| 4. Učební plán .....                                                                                  | 25 |
| Vzdělávací oblasti.....                                                                               | 25 |
| Školní učební plán .....                                                                              | 27 |
| 5. Učební osnovy .....                                                                                | 29 |
| 5.1 JAZYKOVÁ KOMUNIKACE.....                                                                          | 29 |
| 5.1.1 ČTENÍ.....                                                                                      | 30 |
| 5.1.2 PSANÍ.....                                                                                      | 31 |
| 5.1.3 ŘEČOVÁ VÝCHOVA.....                                                                             | 32 |
| 5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE .....                                                                  | 34 |
| 5. 2. 1. MATEMATIKA .....                                                                             | 35 |
| 5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE.....                                                         | 38 |

|                                                                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 5. 3. 1. INFORMATIKA .....                                                                                                      | 39 |
| 5.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT .....                                                                                                    | 40 |
| 5. 4. 1. Prvouka .....                                                                                                          | 41 |
| 5.5. ČLOVĚK A SPOLEČNOST .....                                                                                                  | 44 |
| 5. 5. 1. VLASTIVĚDA .....                                                                                                       | 45 |
| 5.6. ČLOVĚK A PŘÍRODA .....                                                                                                     | 47 |
| 5. 5. 2. Přírodověda .....                                                                                                      | 48 |
| 5.7. UMĚNÍ A KULTURA .....                                                                                                      | 51 |
| 5.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA .....                                                                                                     | 52 |
| 5.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA .....                                                                                                    | 54 |
| 5.8. ČLOVĚK A ZDRAVÍ .....                                                                                                      | 55 |
| 5.8.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA .....                                                                                                     | 57 |
| 5.8.2 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ .....                                                                                                   | 59 |
| 5.8.3 ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA .....                                                                                           | 60 |
| 5.9. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE .....                                                                                                  | 64 |
| PRACOVNÍ VÝCHOVA .....                                                                                                          | 65 |
| 6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy .....                                                                                    | 69 |
| Výsledky vzdělávání v základní škole speciální I. díl u žáků se STMP se hodnotí slovně podle následujícího přehledu: .....      | 69 |
| Kritéria slovního hodnocení na vysvědčení v jednotlivých předmětech: .....                                                      | 71 |
| Díl II – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI .....                                 | 79 |
| Pojetí a cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v základní škole speciální ..... | 79 |
| Klíčové kompetence .....                                                                                                        | 82 |
| 7. Učební plán .....                                                                                                            | 84 |

|                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Školní učební plán .....                                                                                               | 85  |
| 8. Učební osnovy .....                                                                                                 | 86  |
| 8.1. ČLOVĚK A KOMUNIKACE .....                                                                                         | 86  |
| 8. 1. 1 ROZUMOVÁ VÝCHOVA .....                                                                                         | 87  |
| 8.1.2 ŘEČOVÁ VÝCHOVA .....                                                                                             | 90  |
| 8.2. ČLOVĚK A JEHO SVĚT .....                                                                                          | 92  |
| 8.2.1 SMYSLOVÁ VÝCHOVA .....                                                                                           | 95  |
| 8.3. UMĚNÍ A KULTURA .....                                                                                             | 97  |
| 8.3.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA .....                                                                                            | 99  |
| 8.3.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA .....                                                                                           | 100 |
| 8.4. ČLOVĚK A ZDRAVÍ .....                                                                                             | 101 |
| 8.4.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA .....                                                                                            | 103 |
| 8.5. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE .....                                                                                         | 105 |
| 8.5.1 PRACOVNÍ VÝCHOVA .....                                                                                           | 106 |
| Stupně a kritéria klasifikace v základní škole speciální II. díl u žáků s TMP a souběžným postižením více vadami ..... | 109 |

# 1. Identifikační údaje

název: ŠVP ZŠS „Škola pro život“

Díl I – Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením ŠVP ZŠS „Škola pro život“ č.j. ZŠS 186/2025

Díl II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami ŠVP ZŠS „Škola pro život“ č.j. ZŠS 187/2025

předkladatel: Základní škola Bojkovice, Štefánikova 957  
Štefánikova 957, Bojkovice 687 71

IČO školy: 603 716 76

IZO školy: 0603 716 76

REDIZO: 6000 25 748

Telefonní čísla: 572 641 223

E-mailová adresa: [zsstefanikova@zsstefanikova.cz](mailto:zsstefanikova@zsstefanikova.cz)

ID Datové schránky: d27xcsb

Web: [www.zsstefanikova.cz](http://www.zsstefanikova.cz)

jméno ředitele: Mgr. Dagmar Špalková

jméno koordinátora tvorby ŠVP: Mgr. Dagmar Maňasová a kolektiv

zřizovatel: Krajský úřad Zlínského kraje  
tř. T. Bati 27, Zlín

platnost dokumentu od: 17. 11 2025

Mgr. Dagmar Špalková, ředitelka školy

## **2. Charakteristika školy**

Škola zajišťuje vzdělávací služby všem mentálně a kombinovaně postiženým dětem v povinném školním vzdělávání:

- v rámci samostatné třídy či skupinové integrace ve třídách základní školy, popř. podle individuálního vzdělávacího plánu či osobního edukačního plánu pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení
- v rámci jiného způsobu plnění povinné školní docházky, který je stanoven zákonem (individuální vzdělávání)

Pro děti s lehkým mentálním postižením jsou v současné době určeny třídy, ve kterých jsou žáci dvou a více postupných ročníků, kapacita školy je stanovena na 44 žáky. Pro žáky **ZŠ speciální je kapacita 18 žáků.**

Škola je situována v klidné zóně Bojkovic a sousedí s prostorami autocampingu, který má však hlavní činnost soustředěnu na období hlavních prázdnin, takže tato podnikatelská činnost není pro školu zátěží. K budově přináleží i malý pozemek, který je využíván jako školní cvičný pozemek pro pracovní vyučování. Před budovou je větší asfaltovým kobercem pokrytá plocha, kterou škola využívá ke sportovním a jiným aktivitám žáků.

Budova školy v současné době vyhovuje potřebám hlavní vzdělávací činnosti. Na škole je 6 učeben a dále prostorná učebna pro výtvarné činnosti, ke které patří také prostor s keramickou pecí a grafickým lisem. V přízemí se nachází prostorná tělocvična, která je v období nepříznivých klimatických podmínek hojně využívána. Kromě toho jsou v budově ještě cvičná kuchyně, učebna snoezelenu a dílna. Hygienické prostory – WC se nachází v přízemí a v 1. nadzemním podlaží. V prostoru za tělocvičnou je malá koupelna se sprchami. Budova školy má jen částečně bezbariérový přístup, a to pouze v přízemí.

Ve třídách je rozmístěn moderní nábytek a také didaktická technika, která je postupně obměňována podle finančních možností školy.

Smyslem výuky na naší škole je věnovat se v rámci základního vzdělávání těm žákům, kteří jsou na školu zařazeni podle příslušné legislativy a doporučení ŠPC. Škola má dlouhodobou historii v místě působení. Založena byla v roce 1964.

Žáci mají možnost podílet se na velkém množství mimoškolních aktivit. Mohou se účastnit různých soutěží místního, krajského, celorepublikového i mezinárodního významu. Dlouhodobě jsou tyto akce účelově komponovány ve výchovně vzdělávacím působení naší školy s finálním zaměřením na růst osobnosti žáka.

Hlavním cílem školy je velmi dobrá spolupráce a komunikace s rodiči a v současnosti jsou vyhledávány nové možnosti prohloubení spolupráce s rodinou. Většina žáků žije přímo v Bojkovicích, další žáci dojíždějí z okolních obcí.

Za velmi důležitou považujeme také spolupráci s místními školami a zařízeními. Velmi úzká je spolupráce s Církevní střední školou pedagogickou a sociální v Bojkovicích, s Mateřskou školou Bojkovice a Domem dětí a mládeže Bojkovice, Dětským domovem Bojkovice a se základními školami. Velmi dobře spolupracujeme s Městským úřadem v Bojkovicích, s Policií, Hasiči Bojkovice, s Krajským úřadem ve Zlíně. Dále s SPC Lazy a Středová ve Zlíně, s odbornými lékaři a dalšími specialisty.

Veškeré akce školy jsou plánovány a organizovány na základě harmonogramu činností pro daný školní rok. Pravidelně je tato činnost vyhodnocována. Každoročně jsou koordinovány plány výchovného poradce, školního metodika prevence s ostatními pravidelnými akcemi školy.

Základní strategií je budování příjemného a důvěry plného klimatu školy.

Dlouhodobě vytváříme prostředí školy, které odráží snahy o vzájemnou spolupráci, respektování jiných, o budování kvalitních vztahů mezi učiteli a žáky. Díky dlouhodobé zkušenosti pedagogického sboru, vzájemné spolupráci mezi učiteli a profesionálního přístupu k výchovně vzdělávacímu procesu s přidanou hodnotou vlastní iniciativy je klima školy spíše rodinného typu. To daleko lépe umožňuje společně s žáky vyžadovat dodržování pravidel slušného chování, budovat dobrou pověst školy a předcházet tím také negativnímu chování žáků. Předpoklad uplatnění výchovných strategií je založen na plánované a vzájemně propojené činnosti preventisty, výchovného poradce a koordinátora akcí školy.

Ve vzdělávacích strategiích budeme využívat specifické výukové programy se zaměřením na děti se zdravotním postižením. Rozvoj individuality žáka bude zaměřen na růst dovedností a praktických schopností užitečných pro další zařazení do života společnosti. Jsme také připraveni individuálním přístupem řešit otázku vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním s ohledem na jejich časté obtíže v oblasti sociální komunikace, a také obtíže ve zvládnutí komunikace v českém jazyce. Na podporu řešení této problematiky je zaměřena plánovaná činnost jak výchovného poradce, tak i školního metodika prevence. Ke kvalitnímu zajištění péče o výše uvedené žáky budou v případě potřeby doplněny kompenzační a reedukační pomůcky.

Žáky vedeme ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti. Učíme je, že trvalých vědomostí lze nabývat hlavně na základě vlastní činnosti. Činnostní učení je založené na metodě objevování, manipulaci s pomůckami a vlastní činnosti. Učivo se procvičuje na konkrétních příkladech a situacích, které přináší každodenní život kolem nás. V průběhu vzdělávacího procesu je žák veden k sebekontrolě, sebehodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu. Další důležitou metodou učení je individualizace, tzn. dát každému žákovi možnost, aby daný úkol nebo problém řešil vlastním způsobem na základě svých zkušeností a dovedností. Žáka tím vedeme k přemýšlení o své práci, k jejímu srovnávání s prací spolužáků, k uvědomění si dalších možností řešení. Tato činnost přispívá značnou mírou k rozumovému vývoji žáka.

K základním pracovním metodám patří metody aktivizující, zejména metoda situační, problémová a projektová, metody názorně demonstrační, metody slovní, zejména dialogické, metody samostatné práce, metody výzkumné, tvořivá práce s učebnicemi, pracovními sešity a didaktickými pomůckami a hrami. Zaměřujeme se na využívání mezipředmětových vztahů. To znamená, že učíme žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě. Mezipředmětové vztahy se projevují ve všech činnostech školy a jejich uplatnění zůstává nakonec na promyšlené pedagogické činnosti každého z učitelů. Při osvojování nového učiva dbáme vždy na to, aby nové učivo vycházelo z učiva předešlého, aby byly nové představy zařazovány do okruhu představ starších. Rozvoj inteligence žáka je podporován tím, že je žákovi umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy. Žák své činnosti provádí samostatně. Vedeme ho přitom k samostatnému pozorování, srovnávání, rozboru pozorovaného jevu, k vlastnímu uvažování, kladení otázek, ke komunikaci. Činnosti organizujeme tak, aby žáci byli často v situacích, které vyžadují, aby o práci přemýšleli. Pracovní postup k dosažení určitého učebního cíle se řídí nejen povahou probíraného učiva, ale též charakterem vývojového období žáků.

Při tvorbě ŠVP jsme vycházeli z RVP pro obor vzdělání základní škola speciální a z konkrétních podmínek naší školy.

1. Při vzdělávání žáků je pro nás důležité zaměření na individualitu žáka, na jeho postupné nasměrování k budoucímu uplatnění v životě rozvojem především manuálních dovedností a k získání základních vědomostí potřebných pro praktický život.

2. Důraz bude kladen na budování sebevědomí žáka, na jeho individualitu a víru ve vlastní schopnosti a dovednosti. Na umění poradit si v různých životních situacích, a to jak v pracovních, tak v sociálních vazbách soukromého života.

3. K tomuto povede snaha učitelů k rozvoji vzájemné komunikace s žákem, podpora jeho rozvoje individuální schopnosti komunikace verbální či neverbální.

4. V oblasti získávání vědomostí tvořit systém informací, ale také dovedností, v základních vzdělávacích oblastech. Upevňovat trvalé pracovní návyky i v oblasti komunikace formou počítačové a komunikační techniky, seznamovat s novými technologiemi v dané oblasti.

5. Budeme podporovat růst sebevědomí žáků vlastní tvořivou činností. Směřovat náplň vzdělávání ve výchovách v rámci jednotlivých vyučovacích hodin k radosti z dokončené práce s důrazem na individuální úspěch. Budeme zapojovat do výsledků práce rodičovskou i ostatní veřejnost prostřednictvím výstav z činnosti žáků v jednotlivých předmětech, popř. i přímou účastí rodičovské veřejnosti na projektech školy.

6. Při rozvíjení osobnosti žáka se zaměříme na získávání klíčových kompetencí v rámci všech vyučovacích předmětů vedoucích k tomuto cíli. Využívat získaných poznatků a dovedností k osvojování učiva v různých oblastech vzdělávání a tím podporovat u žáka vědomí důležitosti vzdělání a jeho propojení v různých oblastech života. Poukazovat promyšlenou formou na takový přístup ke vzdělávání.

7. Budeme využívat skupinového vyučování a projektů k poznání týmové práce a rozdělení specifických přístupů při práci v týmu. Chceme naučit žáky nést zodpovědnost za svůj pracovní výkon v rámci činností pracovního týmu. Napomáhat rozvoji vlastní seberealizace žáka s ohledem na jednotlivé členy týmu. Vést je k radosti z činnosti a aktivního tvoření.

8. Podpoříme individuální nadání žáků v různých oblastech.

9. Využijeme nejnovějších poznatků z oblasti didaktiky a metodik potřebných a využitelných pro vzdělávání žáků. Budeme naplňovat didaktické zásady a tvořit školu, která bude laskavou dílnou lidskosti a porozumění mezi učiteli, žáky a rodinou. Chceme využívat hry a dramatickou výchovu k rozvoji poznání.

10. Chceme posilovat vědomí správného občana vytvářením příležitostí a situací, které budou zahrnovat podněty ke správnému chování, k sounáležitosti lidí různé barvy pleti, sociokulturní skupiny. Současně povedeme žáky k pochopení tvorby mezigeneračních vztahů.

11. Rozšířením hodin z disponibilní dotace sledujeme rozvoj tvůrčí aktivity žáků s možností využití terapeutických kvalit těchto předmětů s důrazem i na relaxaci.

## **2.1. Charakteristika žáků**

Školu navštěvují žáci z **Bojkovic** a spádových oblastí regionu. Ke vzdělávání jsou přijímány i děti ze vzdálenějších míst. Žáci se středně těžkým mentálním postižením se vzdělávají dle ŠVP vycházejícího z RVP ZŠS Díl I – vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením. Pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je určen ŠVP vycházející z RVP ZŠS Díl II – vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami. Základní škola speciální poskytuje vzdělání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávací program je určen žákům se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami, žáky s poruchou autistického spektra. Toto rozpětí též zahrnuje žáky s narušenou komunikační schopností rozličné závažnosti, různým stupněm zrakového, sluchového a tělesného postižení, včetně imobilních. U některých žáků jsou k základnímu postižení přidruženy problémy s chováním nebo poruchy chování různé intenzity. Časté je také zdravotní oslabení respiračního, kardiovaskulárního, endokrinologického a metabolického systému i nervových a neuropsychických funkcí. Přijímání žáků probíhá prostřednictvím správního řízení. V souladu se zákonnými normami výlučně na doporučení školského poradenského zařízení a na základě písemného souhlasu zákonných zástupců. Po přijetí, jsou zákonní zástupci nových žáků informováni vedením školy o individuálním setkání s třídním učitelem, jehož smyslem je vytvořit dítěti ideální podmínky pro přechod do školního prostředí a eliminovat tak stresovou zátěž. Dalším důležitým aspektem schůzky je

osobní komunikace, při které dochází ke vzájemnému předávání nejdůležitějších a stěžejních informací mezi pedagogy a rodiči. Zákonní zástupci jsou nejen seznámeni s prostředím školy, třídním učitelem, asistentem pedagoga, vzdělávacím programem, základní organizací třídy, ale také školními pomůckami, které žák bude ke vzdělávání v 1. ročníku potřebovat. Základní kostru sdělení tvoří otázky vstupního dotazníku, který zákonní zástupci vyplní. Veškeré poznatky získané o žákovi nám umožní zajistit co možná nejplynulejší a nejhladší návaznost a přechod žáka z jeho původního prostředí do školy. Velkou měrou také přispějí ke snížení vzniku možných komplikací v adaptačním období. Pedagog rovněž zákonným zástupcům doporučí, jak mohou s dítětem do zahájení školní docházky pracovat v domácím prostředí.

## **2.2. Charakteristika pedagogického sboru**

Pedagogický sbor naší školy představuje tým odborníků s různým pracovním zařazením. Počínaje ředitelkou školy a zástupkyní ředitelky, jsou jeho součástí speciální pedagogové, asistenti pedagoga a vychovatelky. Někteří z pedagogických pracovníků navíc plní funkci výchovného poradce, školního metodika prevence a koordinátora ŠVP. Pedagogický sbor je částečně genderově vyvážený.

Naopak z hlediska pedagogické praxe má sbor zastoupení jak zkušených pedagogů, tak pracovníků středního a mladšího věku. Počet pedagogických pracovníků pro aktuální školní rok se může měnit, tedy narůstat či klesat, a to zejména v závislosti na aktuálním počtu žáků ve škole a na stupni i rozsahu jejich postižení. V jednotlivých třídách základní školy speciální souběžně pracuje speciální pedagog a jen až dva asistenti pedagoga.

Náš pedagogický sbor je vzájemně provázanou skupinou, která aktivně a cíleně usiluje o týmovou spolupráci, otevřenou komunikaci a zdravé pracovní i mezilidské vztahy. Podporuje tak žádoucí vnitřní klima, které utváří školu v přirozeném, příjemném a inspirativním prostředí, v němž se cítí dobře nejenom žáci, ale i zaměstnanci školy. Škola tak staví na vlastním přesvědčení, že dobré školní klima se pozitivně odráží na kvalitě pedagogické práce. Pedagogičtí pracovníci se chovají a jednají profesionálním způsobem, tedy v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými zásadami a taktem. Usilují o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodinou, profesionálně komunikují a spolupracují s odbornou veřejností, zvláště pak se školskými poradenskými zařízeními. Pedagogové splňují odbornou kvalifikaci danou školským zákonem. Průběžně se sebevzdělávají a aktivně přistupují k dalšímu vzdělávání. Svoji kvalifikaci si neustále prohlubují například studiem na vysokých školách s pedagogickým zaměřením nebo v rámci odborných kurzů a seminářů pořádaných akreditovanými institucemi. Vedení školy

zprostředkovává i vzdělávání pro celý pedagogický sbor v prostorách školy. Stejně tak podporuje různá interní školení a vzájemné náslechy, kde si pedagogičtí pracovníci předávají své zkušenosti a odborné znalosti navzájem. Cílem je, aby pedagogové byli schopni kvalifikovaně zabezpečit výchovu a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, nabídnout alternativní metody a postupy vhodné k zařazení do výuky a pružně reagovat na nové trendy oboru speciální pedagogiky.

### **3. Charakteristika vzdělávacího programu – základní škola speciální**

V souladu se školským zákonem je z RVP pro základní školu speciální vytvořen Školní vzdělávací program pro žáky, kteří jsou vzděláváni v našem zařízení. Tvoří jej Díl I -Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením a Díl II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami. Jsou zpracovány podle stupně mentálního postižení žáků a jsou navzájem plně propojené.

Kapacita: **18 žáků.**

ŠVP vychází z konkrétních pedagogických zkušeností, z možností naší školy a odpovídá konkrétním potřebám a schopnostem žáků. Poskytujeme vzdělávání žákům s takovou úrovní rozumových schopností, která jim nedovoluje zvládat požadavky obsažené v RVP ZV – minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů, ale umožňuje jim, aby si ve vhodně upravených podmínkách a při odborné speciálně pedagogické péči osvojovali základní vědomosti, dovednosti a návyky – **základy vzdělání**. Je rozčleněn do vzdělávacích oblastí, které jsou koncipovány tak, aby respektovaly sníženou úroveň rozumových schopností žáků a svými konkrétními cíli a vzdělávacím obsahem podporovaly poznávací a komunikační schopnosti, zájmy a potřeby žáků a rozvíjely tak jejich osobnost.

**Základní škola speciální je desetiletá a člení se: 1. stupeň, který tvoří 1. až 6. ročník**

**2. stupeň, který tvoří 7. až 10. ročník**

Součástí vzdělávání jsou nejrůznější podpůrná opatření. Jedná se především o využití speciálních metod, postupů, forem a organizace výuky (např. snížení počtu žáků ve třídách, uzpůsobení forem komunikace a zprostředkování informací), kompenzačních pomůcek a speciálních učebnic a didaktických materiálů. Výuka ve třídách probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga společně

s asistentem pedagoga. Spojení více ročníků a odlišná věková skladba tříd umožňuje žákům přirozeně spolupracovat a komunikovat s vrstevníky různého věku, podporuje jejich samostatnost, motivuje je k výkonu, ale současně žáky vede k zájmu a pomoci druhým. Ve výchovně vzdělávacím procesu navazujeme na výchovu v rodině, na předškolní vzdělávání a respektujeme individuální odlišnosti žáka z hlediska sociálního, psychického a fyzického vývoje. S ohledem na rozdílnost rozumových schopností žáků, přistupujeme ke každému žákovi individuálně, respektujeme jeho možnosti a pozitivně hodnotíme každý pokrok a úspěch v jeho rozvoji. Někteří žáci jsou vzděláváni dle individuálního vzdělávacího plánu (IVP) na základě doporučení školského poradenského zařízení. Cílem vzdělávacího programu ZŠS je vybavit žáky základními vědomostmi, dovednostmi a návyky potřebnými k dosažení maximálně možné míry samostatnosti a sociální integrace podle jejich fyzických a mentálních schopností. Většina našich žáků pokračuje ve vzdělávání na střední škole studiem oboru Praktická škola jednoletá či Praktická škola dvouletá. Poté se žáci mohou uplatnit v oblasti sociálních služeb, například na chráněném pracovním místě, v sociálně terapeutických dílnách či denních stacionářích. K naplňování cílů základního vzdělávání na úrovni vyučovacích předmětů slouží vhodně stanovené výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k získání klíčových kompetencí. Důraz klademe zejména na rozvoj kompetencí pracovních, komunikativních a sociálních.

Speciální vzdělávání je zajišťováno:

- v rámci samostatné třídy či skupinové integrace ve třídách základní školy, popř. podle individuálního vzdělávacího plánu či osobního edukačního plánu pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení
- v rámci jiného způsobu plnění povinné školní docházky, který je stanoven zákonem (individuální vzdělávání)

Vyučovací hodina může být rozdělena na více jednotek podle individuálních schopností a potřeb žáků.

O převedení žáka do vzdělávacího programu základní školy speciální rozhoduje ředitel školy na základě doporučení školského poradenského zařízení, pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka.

Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech ve vzdělávacích programech. V případě přerazení do jiného vzdělávacího programu zařadí ředitel školy žáka do ročníku, který odpovídá dosaženým znalostem a dovednostem žáka.

Stupeň **základy vzdělání** žák získá ukončením vzdělávacího programu pro vzdělávání žáků v základní škole speciální. Dokladem o dosažení základů vzdělání je **vysvědčení** o ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně vzdělání.

# **Díl I – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM**

## **Pojetí a cíle vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením v základní škole speciální**

### **Pojetí vzdělávání**

Vzdělávání v základní škole speciální navazuje na výchovu v rodině a na speciální předškolní vzdělávání v mateřské škole, mateřské škole speciální nebo v přípravném stupni základní školy speciální. U žáků se středně těžkým mentálním postižením, těžkým mentálním postižením, více vadami nebo autismem může příprava na vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální trvat jeden až tři školní roky.

Vzdělávání je přizpůsobeno žákům se sníženou úrovní rozumových schopností, s psychickými zvláštnostmi, zejména s nedostatečnou úrovní koncentrace pozornosti a nízkou úrovní rozvoje volných vlastností. Vzhledem k těmto nedostatkům žáci nemohou zvládat požadavky základního vzdělání, ale jsou schopni osvojit si **základy vzdělání** ve vhodně upravených podmínkách a při odborné speciálně pedagogické péči. Žáci si osvojují základní vědomosti a dovednosti, vytvářejí si návyky potřebné k orientaci v okolním světě, k dosažení maximální možné míry samostatnosti a nezávislosti na péči druhých osob a k zapojení do společenského života. Vzdělávací činnosti jsou zaměřeny na rozvíjení rozumových schopností a osvojování přiměřených poznatků, na vypěstování návyků sebeobsluhy, vytváření dovedností používat předměty denní potřeby a vykonávat jednoduché pracovní činnosti. Rozvíjení duševních i tělesných schopností žáků je založené na důsledném respektování jejich individuálních zvláštností.

Učivo je redukováno na osvojení základních vědomostí a dovedností v jednotlivých vzdělávacích oblastech a vzdělávacích oborech, prakticky zaměřených činností a pracovních dovedností s využitím mezipředmětových vztahů ve všech činnostech školy. Mezipředmětové dovednosti nejsou vázány na konkrétní předměty, ale prolínají celým vzdělávacím procesem.

Pro vzdělávání žáků jsou vytvářeny optimální podmínky, které vyžadují především přátelskou atmosféru, klidné a nestresující prostředí poskytující pocit jistoty a bezpečí a umožňující koncentraci na práci. Uspokojováním nejen základních potřeb, ale i potřeb psychických a sociálních je dán předpoklad úspěšného vývoje tak, aby v rámci svých možností žáci dosáhli cílů základního vzdělávání.

### **Cíle vzdělávání**

Cíle základního vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením reprezentují předpokládaný směr vzdělávání, ve kterém usilujeme o utváření a postupné rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Vzhledem k výraznému snížení rozumových schopností a velmi opožděnému psychomotorickému vývoji jsou cíle vzdělávání přizpůsobeny omezeným možnostem žáků.

K dosažení cílů vzdělávání směřuje systém záměrů, konkrétních úkolů, činností, metod, prostředků a aktivit. Naší snahou je dosažení optimálního rozvoje osobnosti žáků a kvality jejich života s přihlédnutím k možnostem daným povahou a stupněm postižení. Tento vzdělávací program je nedílnou součástí

Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením „Škola pro život“. Oba vzdělávací programy jsou vzájemně koordinovány.

| <b>Cíle vzdělávání</b>                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci</b>                                                                                                                                                       | Snažíme se usnadnit verbální popřípadě neverbální dorozumívání žáků s okolím využíváním všech dostupných systémů a forem komunikace – např. počítačů, systémů augmentativní a alternativní komunikace.                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Pomáhat žákům, aby poznávali své schopnosti a možnosti a využívali je v osobním i pracovním životě</b>                                                                                               | Umožníme žákům osvojení sebeobslužných činností a základních pracovních dovedností a návyků na takové úrovni, aby je byli schopni využít v občanském životě a při plnění požadavků podporovaného zaměstnání nebo chráněných dílen.                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je k učení</b>                                                                                                                                  | Vedeme žáky k ustálenému postupu osvojování dovedností a návyků, dbáme na jeho dodržování formou průběžné pozitivní motivace                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Podněcovat žáky k myšlení na podkladě názoru a k řešení problémů</b>                                                                                                                                 | Podporou názorného myšlení a úzkého sepětí s realitou vytváříme stereotypy chování pro uplatnění v konkrétních životních situacích.                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých</b>                                                                                                          | Vedeme žáky ke schopnosti reálného pohledu na svou osobu i na osoby ve svém nejbližším okolí, porozumět chování a činnostem druhých, umožňujeme jim zažít uspokojení z výsledků společné práce. Tento vzdělávací program je přílohou Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením „Škola pro život“ Základní škola Bojkovice, Štefánikova 957 a se vzájemnou spoluprací žáků počítá a rozvíjí ji. |
| <b>Připravovat žáky k tomu, aby si uvědomovali svá práva a naplňovali své povinnosti</b>                                                                                                                | Rozvíjíme u žáků schopnost vyjádřit své požadavky a potřeby, podporujeme rozvoj jejich samostatnosti.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vhodné projevy v chování, jednání, prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, k okolnímu prostředí i k přírodě</b> | Zajišťujeme žákům dostatek příležitostí k získávání zkušeností v činnostech, které je uspokojují a přinášejí jim radost, umožníme jim podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách.                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Učit žáky chránit vlastní zdraví i zdraví jiných</b>                                                                                                                                                 | Vytváříme a upevňujeme poznatky a dovednosti v péči o zdraví, v oblasti osobního bezpečí a při ochraně před možným sexuálním zneužíváním, vedeme žáky k pozitivnímu myšlení, k osvojení si režimu podporujícího zdraví.                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Vést žáky k ohleduplnosti k jiným lidem a učit je žít společně s ostatními lidmi</b>                                                                                                                 | Poskytujeme dostatek příležitostí k získání zkušeností s jinými lidmi a vedeme je k poznání a toleranci k odlišnostem různých skupin ve společnosti                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

## Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj, další uplatnění jedince a jeho maximálně možné zapojení do společnosti. Získané klíčové kompetence umožňují upevňování, využívání a rozvíjení získaných znalostí a dovedností ve známém prostředí a orientaci v nových i nepředvídatelných situacích. Osvojování klíčových kompetencí je dlouhodobý a složitý proces pokračující v průběhu celého života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze proto ještě považovat za konečnou. Získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro další etapy života. Při jejich utváření je důležitá vhodná volba metod a organizačních forem výuky, která musí důsledně respektovat individuální zvláštnosti, možnosti i osobnostní vlastnosti žáků. Snahou ve vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením je vybavit je souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná.

**K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje veškerý vzdělávací obsah, metody a formy vzdělávání i činnosti, které na naší ve škole probíhají.** Respektováním specifických potřeb žáků se středně těžkým mentálním postižením klademe důraz především na klíčové kompetence **komunikativní, sociální a personální, pracovní.**

Na konci základního vzdělávání by měl žák dosahovat úrovně klíčových kompetencí podle individuálních schopností a v rámci svých možností.

| <b>Klíčové kompetence</b>                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Na konci základního vzdělávání by měl žák :</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Vzdělávací oblasti</b>                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Kompetence komunikativní</b>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem</li> <li>- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností</li> <li>- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem</li> <li>- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály</li> <li>- zvládat jednoduchou formu písemné komunikace</li> <li>- vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor</li> <li>- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky</li> <li>- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci</li> </ul> | <b>Jazyková komunikace</b><br><b>Matematika a její aplikace</b><br><b>Informační a komunikační technologie</b><br><b>Člověk a jeho svět</b><br><b>Člověk a společnost</b><br><b>Člověk a příroda</b><br><b>Umění a kultura</b><br><b>Člověk a zdraví</b><br><b>Člověk a svět práce</b> |
| <b>Kompetence k učení</b>                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke svému vzdělávání</li> <li>- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky</li> <li>- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení</li> <li>- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků</li> <li>- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života</li> <li>- ovládat elementární způsoby práce s počítačem</li> <li>- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích</li> </ul>                                                    | <b>Jazyková komunikace</b><br><b>Matematika a její aplikace</b><br><b>Informační a komunikační technologie</b><br><b>Člověk a jeho svět</b><br><b>Člověk a společnost</b><br><b>Člověk a příroda</b><br><b>Umění a kultura</b><br><b>Člověk a zdraví</b>                               |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Člověk a svět práce</b><br><b>Jazyková komunikace</b><br><b>Matematika a její aplikace</b><br><b>Informační a komunikační technologie</b><br><b>Člověk a jeho svět</b><br><b>Člověk a společnost</b><br><b>Člověk a příroda</b><br><b>Člověk a zdraví</b><br><b>Člověk a svět práce</b> |
| <b>Kompetence k řešení problémů</b>     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem</li> <li>- vnímat problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností</li> <li>- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem</li> <li>- vědět, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů</li> <li>- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Jazyková komunikace</b><br><b>Matematika a její aplikace</b><br><b>Informační a komunikační technologie</b><br><b>Člověk a jeho svět</b><br><b>Člověk a společnost</b><br><b>Člověk a příroda</b><br><b>Člověk a zdraví</b><br><b>Člověk a svět práce</b>                               |
| <b>Kompetence sociální a personální</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- mít základní představu o vztazích mezi lidmi</li> <li>- orientovat se v prostředí, ve kterém žije</li> <li>- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách - uplatňovat základní návyky společenského chování</li> <li>- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi</li> <li>- uplatňovat základní návyky společenského chování</li> <li>- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho možnými důsledky</li> <li>- uvědomovat si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby</li> <li>- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí</li> </ul> | <b>Jazyková komunikace</b><br><b>Matematika a její aplikace</b><br><b>Informační a komunikační technologie</b><br><b>Člověk a jeho svět</b><br><b>Člověk a společnost</b><br><b>Umění a kultura</b><br><b>Člověk a zdraví</b><br><b>Umění a kultura</b><br><b>Člověk a svět práce</b>      |
| <b>Kompetence občanské</b>              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti</li> <li>- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů</li> <li>- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití</li> <li>- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí</li> <li>- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob</li> </ul>                                                                                                                                                     | <b>Jazyková komunikace</b><br><b>Informační a komunikační technologie</b><br><b>Člověk a jeho svět</b><br><b>Člověk a společnost</b><br><b>Umění a kultura</b><br><b>Člověk a zdraví</b><br><b>Člověk a svět práce</b>                                                                     |
| <b>Kompetence pracovní</b>              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- osvojit si hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností</li> <li>- zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech</li> <li>- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly</li> <li>- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění</li> <li>- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce</li> <li>- přijímat posouzení výsledků své práce</li> </ul>                                                                               | <b>Jazyková komunikace</b><br><b>Matematika a její aplikace</b><br><b>Informační a komunikační technologie</b><br><b>Člověk a jeho svět</b><br><b>Člověk a společnost</b><br><b>Člověk a příroda</b><br><b>Umění a kultura</b><br><b>Člověk a zdraví</b>                                   |

|  |                                                                                                                                                  |                            |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
|  | - dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů | <b>Člověk a svět práce</b> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|

## Průřezová témata

Průřezová témata (platí pro DÍL I ) zahrnují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí vzdělávání. Vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují **charakteristiku průřezového tématu**, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu ve vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávacím oblastem a **přínos** průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot.

Každý tematický okruh obsahuje nabídku **témat** (činností, námětů). Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou propojeny se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů, ve kterých jsou začleněny a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu. Hlavní důraz je kladem na možnosti a schopnosti dorozumívacích dovedností.

V rámci základního školního vzdělávání jsme vybrali tato průřezová témata: ***Osobnostní a sociální výchova***  
***Multikulturní výchova***  
***Mediální výchova***  
***Environmentální výchova***

## OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

### Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** formuje osobnost žáka v jeho individuálních potřebách, je prakticky zaměřené a má každodenní využití v běžném životě. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Komunikační dovednosti jak v řečové, tak v písemné formě dle možností a schopností žáků vedou k jejich osobnostnímu růstu a soběstačnosti. Proto je zařazena na 2. stupni ve vzdělávací oblasti Jazyková komunikace: vzdělávací předmět Řečová výchova 8. a 9. ročník.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že předmětem výuky se stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah Osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti Jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti.

### **Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka**

#### ***V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:***

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá zvládání vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti komunikace
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro vzájemnou spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení různých situací (např. konfliktů)

#### ***V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:***

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k akceptaci různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a rizikového chování

Tematické okruhy Osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na: ***osobnostní rozvoj***  
***sociální rozvoj***  
***mravní rozvoj***

Do výuky zařazujeme hlavně ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků. Všechna témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení a modelových situací. Využíváme prvků dramatizace.

### **OSOBNOSTNÍ ROZVOJ**

**Rozvoj schopností poznávání** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

**Sebepoznání a sebepojetí** – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem

**Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času

**Psychohygiena** – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

## ***SOCIÁLNÍ ROZVOJ***

**Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

**Mezilidské vztahy** – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

**Komunikace** – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)

**spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

## ***MORÁLNÍ ROZVOJ***

**Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

**Hodnoty, postoje, praktická etika** – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

## **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA**

### **Charakteristika průřezového tématu**

Průřezové téma **Multikulturní výchova** v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, zabezpečuje takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků-příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Zařadili jsme ji na 2. stupeň do vzdělávací oblasti Člověk a společnost: vzdělávací předmět Vlastivěda 7. ročník.

### **Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka**

*V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:*

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin

#### ***V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:***

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám
- ovlivňuje jednání žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- učí žáka vnímat sebe sama jako občana, který se spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

#### **Tematické okruhy průřezového tématu**

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu mohou být ovlivněny vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a rodičů apod.

**Kulturní rozdíly** – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)

**Lidské vztahy** – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

**Etnický původ** – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

## **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA**

#### **Charakteristika průřezového tématu**

Průřezové téma **Mediální výchova** v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité využít podněty, které přicházejí z okolního světa prostřednictvím médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiem nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými (namnoze nepřiznanými a tedy potenciálně manipulativními) záměry.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Především se jedná o schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času. Je zařazena do tzv. výstupových ročníků - 1. stupeň

vzdělávací oblast Jazyková komunikace: vzdělávací předmět Řečová výchova 3. ročník a vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie: vzdělávací předmět Informatika 6. ročník, 2. stupeň vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie: vzdělávací předmět Informatika 10. ročník.

V těchto ročnících mají žáci možnost sebereflexe. Propojení se vzdělávací oblastí Jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu. V rámci vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací.

### **Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka**

#### ***V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:***

- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci

#### ***V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:***

- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům

### **Tematické okruhy průřezového tématu**

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace.

**Vnímání mediálních sdělení** – hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením

**Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou

**Fungování a vliv médií ve společnosti** – vliv médií na každodenní život; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne; vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

## **ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA**

### **Charakteristika průřezového tématu**

**Environmentální výchova** vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Umožňuje sledovat vztahy mezi

člověkem a prostředím. Vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků. Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků v přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda zdůrazňuje pochopení základních přírodních zákonitostí a souvislostí, postavení člověka v přírodě.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí.

Ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňuje průřezové téma využívat výpočetní techniku při zjišťování informací o stavu prostředí.

Vzdělávací oblast Umění a kultura poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí.

Propojení tématu se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí.

Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí. Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
  - vede k odpovědnosti k ochraně přírody a přírodních zdrojů
  - podněcuje aktivitu, toleranci, a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
  - přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
  - vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví
- Tematické okruhy průřezového tématu Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí. Vede žáky k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.
- Ekosystémy – les (les v našem prostředí, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje - aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii, moře (druhovatá odlišnost, význam pro biosféru); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
  - Základní podmínky života – voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy; energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
  - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam vlivu dopravy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž); průmysl a životní prostředí (vliv průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových sportovních akcích); změny v krajině

(krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit) • Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí, napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí a podněcuje aktivitu, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí. Poskytuje ucelený elementární pohled na okolní přírodu a prostředí a využívá přímého kontaktu jedince s prostředím k propojení rozvoje myšlení a emocionální stránky osobnosti.

#### 4. Učební plán

##### Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením je rozdělen do devíti **vzdělávacích oblastí**. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory.

| Vzdělávací oblasti                          | Vzdělávací obory                                              | Vzdělávací předměty                 |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| <b>Jazyková komunikace</b>                  | Čtení, Psaní, Řečová výchova                                  | Čtení, Psaní, Řečová výchova        |
| <b>Matematika a její aplikace</b>           | Matematika                                                    | Matematika                          |
| <b>Informační a komunikační technologie</b> | Informatika a komunikační technologie                         | Informatika                         |
| <b>Člověk a jeho svět</b>                   | Člověk a jeho svět                                            | Prvouka                             |
| <b>Člověk a společnost</b>                  | Člověk a společnost                                           | Vlastivěda                          |
| <b>Člověk a příroda</b>                     | Člověk a příroda                                              | Přírodověda                         |
| <b>Umění a kultura</b>                      | Hudební výchova, Výtvarná výchova                             | Hudební výchova, Výtvarná výchova   |
| <b>Člověk a zdraví</b>                      | Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Zdravotní tělesná výchova | Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, |

|                     |                     |                  |
|---------------------|---------------------|------------------|
| Člověk a svět práce | Člověk a svět práce | Pracovní výchova |
|---------------------|---------------------|------------------|

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou v úvodu vymezeny **Charakteristikou vzdělávací oblasti**, která vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti a charakterizuje vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů dané vzdělávací oblasti. Dále je v této části naznačena **návaznost** mezi vzdělávacím obsahem 1. stupně a 2. stupně základního vzdělávání v základní škole speciální.

Na charakteristiku navazuje **Cílové zaměření vzdělávací oblasti**. Tato část vymezuje, k čemu je žák prostřednictvím vzdělávacího procesu veden, aby postupně dosahoval úrovně klíčových kompetencí podle svých schopností.

Praktické propojení vzdělávacího obsahu s klíčovými kompetencemi je dáno tím, že si škola na základě cílového zaměření vzdělávací oblasti stanovuje ve ŠVP vzdělávací strategii vyučovacích předmětů. Vymezené vzdělávací formy, metody a činnosti vedou ke snaze o dosažení očekávaných výstupů.

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou koncipovány tak, aby respektovaly sníženou úroveň rozumových schopností a individuální zvláštnosti žáků a svými konkrétními cíli a vzdělávacím obsahem podporovaly rozvíjení jejich duševních i tělesných schopností, potřeb a zájmů.

**Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů se vzájemně překrývá.** Je upraven tak, aby odpovídal mentální úrovni žáků. Tvoří očekávané výstupy a učivo na 1. a 2. stupni. První stupeň je členěn na 1. období (1. – 3. ročník) a 2. období (4. – 6. ročník). Očekávané výstupy jsou stanoveny na konec 3. ročníku (1. období), na konec 6. ročníku (2. období) a na konec 10. ročníku.

**Očekávané výstupy** mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené a využitelné v běžném životě. Vyjadřují **záměr** pedagogického působení. Učivo není cílem, ale prostředkem k dosažení očekávaných výstupů a tím i k rozvíjení klíčových kompetencí. **Každý žák dosahuje očekávaných výstupů v míře odpovídající jeho individuálním možnostem a schopnostem.** V závěru jsou upřesněny **klíčové kompetence**.

## Školní učební plán

| Vzdělávací oblasti                   | Vzdělávací předměty | 1. stupeň               | 2. stupeň       |
|--------------------------------------|---------------------|-------------------------|-----------------|
|                                      |                     | 1. – 6. ročník          | 7. – 10. ročník |
|                                      |                     | Minimální časová dotace |                 |
| Jazyková komunikace                  | Čtení               | 16                      | 12              |
|                                      | Psaní               | 10                      | 7               |
|                                      | Řečová výchova      | 12                      | 4               |
| Matematika a její aplikace           | Matematika          | 12                      | 12              |
| Informační a komunikační technologie | Informatika         | 2                       | 4               |
| Člověk a jeho svět                   | Prvouka             | 16                      | -               |
| Člověk a společnost                  | Vlastivěda          | -                       | 8               |
| Člověk a příroda                     | Přírodověda         | -                       | 12              |
| Umění a kultura                      | Hudební výchova     | 18                      | 8               |
|                                      | Výtvarná výchova    |                         |                 |
| Člověk a zdraví                      | Tělesná výchova     | 18                      | 12              |
|                                      | Výchova ke zdraví   | -                       | 2               |
| Člověk a svět práce                  | Pracovní výchova    | 21                      | 22              |
| Průřezová témata                     |                     | P                       | P               |
| Disponibilní časová dotace           |                     | 10                      | 11              |
| <b>Celková povinná časová dotace</b> |                     | <b>135</b>              | <b>114</b>      |

|                                    |           |                                         |                  |                 |
|------------------------------------|-----------|-----------------------------------------|------------------|-----------------|
| <b>Disponibilní časová dotace:</b> | 1. stupeň | - Jazyková komunikace:                  | Řečová výchova   | 3. – 6. ročník  |
|                                    |           | - Informační a komunikační technologie: | Informatika      | 6. ročník       |
|                                    |           | - Člověk a jeho svět:                   | Prvouka          | 1. – 3. ročník  |
|                                    |           | - Člověk a svět práce:                  | Pracovní výchova | 4. a 5. ročník  |
|                                    | 2. stupeň | - Jazyková komunikace:                  | Psaní            | 10. ročník      |
|                                    |           |                                         | Řečová výchova   | 8. a 9. ročník  |
|                                    |           | - Informační a komunikační technologie: | Informatika      | 8. – 10. ročník |
|                                    |           | - Člověk a společnost:                  | Vlastivěda       | 7. ročník       |
|                                    |           | - Umění a kultura:                      | Výtvarná výchova | 7. – 10. ročník |

| Vzdělávací oblasti                   | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |     |      |     |     |      |           |      |      |      | Celkem  |
|--------------------------------------|---------------------|-------------------------|-----|------|-----|-----|------|-----------|------|------|------|---------|
|                                      |                     | 1. stupeň               |     |      |     |     |      | 2. stupeň |      |      |      |         |
|                                      |                     | 1.                      | 2.  | 3.   | 4.  | 5.  | 6.   | 7.        | 8.   | 9.   | 10.  |         |
| Jazyková komunikace                  | Čtení               | 2                       | 2   | 3    | 3   | 3   | 3    | 3         | 3    | 3    | 3    | 16/12   |
|                                      | Psaní               | 1                       | 1   | 2    | 2   | 2   | 2    | 2         | 2    | 2    | 1/1  | 10/7    |
|                                      | Řečová výchova      | 2                       | 2   | 2/1P | 2/1 | 2/1 | 2/1  | 1         | 1/1P | 1/1P | 1    | 12/4    |
| Matematika a její aplikace           | Matematika          | 2                       | 2   | 2    | 2   | 2   | 2    | 3         | 3    | 3    | 3    | 12/12   |
| Informační a komunikační technologie | Informatika         | -                       | -   | -    | -   | 1   | 1/1P | 1         | 1/1  | 1/1  | 1/1P | 2/4     |
| Člověk a jeho svět                   | Prvouka             | 3/1                     | 3/1 | 2/1  | 3   | 3   | 2    | -         | -    | -    | -    | 16      |
| Člověk a společnost                  | Vlastivěda          | -                       | -   | -    | -   | -   | -    | 2/1P      | 2    | 2    | 2    | 8       |
| Člověk a příroda                     | Přírodověda         | -                       | -   | -    | -   | -   | -    | 3         | 3    | 3    | 3    | 12      |
| Umění a kultura                      | Hudební výchova     | 1                       | 1   | 1    | 1   | 1   | 1    | 1         | 1    | 1    | 1    | 18/8    |
|                                      | Výtvarná výchova    | 2                       | 2   | 2    | 2   | 2   | 2    | 1/1       | 1/1  | 1/1  | 1/1  |         |
| Člověk a zdraví                      | Tělesná výchova     | 3                       | 3   | 3    | 3   | 3   | 3    | 3         | 3    | 3    | 3    | 18/12   |
|                                      | Výchova ke zdraví   |                         |     |      |     |     |      |           |      | 1    | 1    | 2       |
| Člověk a svět práce                  | Pracovní výchova    | 3                       | 3   | 3    | 3/1 | 4/1 | 5    | 5         | 5    | 6    | 6    | 21/22   |
| Disponibilní časová dotace           |                     | 1                       | 1   | 2    | 2   | 2   | 2    | 2         | 3    | 3    | 3    | 10/11   |
| Ročníková časová dotace              |                     | 20                      | 20  | 22   | 23  | 25  | 25   | 27        | 28   | 30   | 29   | 135/114 |
| Celková povinná časová dotace        |                     | 135                     |     |      |     |     |      | 114       |      |      |      | 249     |

**Průřezová témata (P) :**    *Mediální výchova*

*Osobnostní a sociální výchova*

*Multikulturní výchova*

*Environmentální výchova*

1. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 3. ročník

Informační a komunikační technologie: Informatika 6. ročník,

2. stupeň Informační a komunikační technologie: Informatika 10. ročník

2. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 8. a 9. ročník

2. stupeň Člověk a společnost : Vlastivěda 7. ročník

1. a 2.stupeň Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a zdraví,

Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a svět práce

## 5. Učební osnovy

### 5.1 JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

#### Charakteristika vzdělávací oblasti :

Vzdělávací oblast **Jazyková komunikace** má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu žáků. Rozvíjí osvojení a používání mluvené i písemné podoby jazyka. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Jazykový rozvoj žáků probíhá paralelně s rozumovým a emocionálním zráním.

Vzdělávací oblast zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení a psaní. Vzhledem k individuálně variabilním schopnostem žáků rozvíjíme a budujeme řeč přiměřeně věku a schopnostem jednotlivých žáků.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech: ***Čtení***

***Psaní***

***Řečová výchova***

Jsme z regionu J.A.Komenského a jeho pedagogický odkaz je nám strategií k formování za pomoci hry. Hra staví na vlastní zkušenosti a její účinek je tím hluboký a trvalý, U žáků dochází k prožívání reálných citů, vztahů a postojů, jež vedou k osobnostnímu rozvoji, spolupráci i integraci mezi ostatní nejenom ve školním prostředí.

Je vyučována předměty: **Čtení, Psaní a Řečová výchova**

#### Cílové zaměření :

Vzdělávání směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- srozumitelnému vyjadřování ústní i písemnou formou a kultivovanému projevu v běžných situacích
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, ke sdělování názorů
- osvojení techniky čtení a psaní
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládání orientace v jednoduchých textech různého zaměření
- získávání zájmu o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text
- zvládání opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktickému využívání získané dovednosti psaní

| Vzdělávací oblasti  | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |    |      |     |     |     |           |      |      |     | celkem |
|---------------------|---------------------|-------------------------|----|------|-----|-----|-----|-----------|------|------|-----|--------|
|                     |                     | 1. stupeň               |    |      |     |     |     | 2. stupeň |      |      |     |        |
|                     |                     | 1.                      | 2. | 3.   | 4.  | 5.  | 6.  | 7.        | 8.   | 9.   | 10. |        |
| Jazyková komunikace | Čtení               | 2                       | 2  | 3    | 3   | 3   | 3   | 3         | 3    | 3    | 3   | 16/12  |
|                     | Psaní               | 1                       | 1  | 2    | 2   | 2   | 2   | 2         | 2    | 2    | 1/1 | 10/7   |
|                     | Řečová výchova      | 2                       | 2  | 2/1P | 2/1 | 2/1 | 2/1 | 1         | 1/1P | 1/1P | 1   | 12/4   |

**Průřezová témata (P) :** *Mediální výchova* 1. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 3. ročník  
*Osobnostní a sociální výchova* 2. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 8. a 9. ročník

**Disponibilní časová dotace:** 1. stupeň Jazyková komunikace: Řečová výchova 3. – 6. ročník  
2. stupeň Jazyková komunikace: Psaní 10. ročník  
Řečová výchova 8. a 9. ročník

## 5.1.1 ČTENÍ

### 1. stupeň

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 1. -3. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                             | 4. -6. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                               | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| - základní orientace na stránce, diferenční cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, čtení obrázků, vyvozování hlásek a písmen, dělení a skládání slov, čtení slabik, slov a jednoduchých vět, tvoření jednoduchých vět, čtení s porozuměním, analyticko-syntetické činnosti, alternativní způsoby čtení<br>- naslouchání – koncentrační cvičení, poslech pohádek, veršů a říkadel | - <i>dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání</i><br>- <i>číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik</i><br>- <i>tvořit věty podle obrázků</i><br>- <i>orientovat se na stránce i řádku</i><br>- <i>chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem</i> | - <i>zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen</i><br>- <i>rozlišit stejně znějící slova různého významu</i><br>- <i>umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek</i><br>- <i>orientovat se ve větě</i><br>- <i>číst s porozuměním jednoduché věty</i><br>- <i>přednášet krátké říkanky a básničky</i> |

## 2.stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností, tiché čtení s porozuměním; obrázkové knihy, noviny, časopisy, návody s obrázky k použití výrobků a k činnostem</li> <li>- poslech a reprodukce – poslech příběhů, pohádek, říkadel a básniček, reprodukce přečteného, recitace, dramatizace, využití PC</li> <li>- literární druhy – literatura pro děti a mládež</li> <li>- základní literární pojmy – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, pověst, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadlo, film, herec</li> <li>- sociální čtení</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>číst všechna tiskací i psací písmena</i></li> <li>- <i>zvládat čtení krátkého jednoduchého textu</i></li> <li>- <i>orientovat se ve čteném textu</i></li> <li>- <i>zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text</i></li> <li>- <i>přednášet říkanky a básničky</i></li> <li>- <i>získat pozitivní vztah k literatuře</i></li> <li>- <i>orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků</i></li> </ul> |

## 5.1.2 PSANÍ

### 1. stupeň

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. -3. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 4. -6. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, grafomotoriky a pohybové koordinace; uvolňovací cvičení; alternativní nácvik psaní</li> <li>- směrová orientace; orientace na řádku a na stránce</li> <li>- rozeznávání hlásek a písmen</li> <li>- psaní hůlkového a psacího písma, slabiky, slova i podle nápovědy, opis a přepis, psaní krátkých slovních spojení</li> <li>- základní hygienické návyky při psaní</li> <li>- psaní číslic</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>dodržovat správné držení psacího náčiní</i></li> <li>- <i>vyvodit písmena podle obrázků</i></li> <li>- <i>odlišovat délku samohlásek</i></li> <li>- <i>psát velká hůlková písmena</i></li> <li>- <i>psát a spojovat písmena a tvořit slabiky</i></li> <li>- <i>zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním</i></li> <li>- <i>napsat hůlkovým písmem své jméno</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>psát písmena, která umí číst</i></li> <li>- <i>opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova</i></li> <li>- <i>ovládat psaní hůlkového písma</i></li> <li>- <i>psát písmena a slabiky podle diktátu</i></li> <li>- <i>opsat číslice</i></li> </ul> |

## 2. stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- psaní psacích písmen</li> <li>- opis a přepis slov – převedení tištěných písmen do psané podoby; přepisování slov, vět a jednoduchých textů, psaní na PC</li> <li>- diktát slov a krátkých vět</li> <li>- úprava psaného textu; psaní adresy a krátké korespondence; psaní pomocí PC</li> <li>- psaní číslic</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>dbát na čitelný písemný projev</i></li> <li>- <i>psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu</i></li> <li>- <i>opsat slova a jednoduché věty</i></li> <li>- <i>napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy</i></li> <li>- <i>přepsat krátký jednoduchý text</i></li> <li>- <i>podepsat se psacím písmem</i></li> <li>- <i>napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru</i></li> <li>- <i>psaní číslic i podle nápovědy</i></li> </ul> |

### 5.1.3 ŘEČOVÁ VÝCHOVA

#### 1. stupeň

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1. -3. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 4. -6. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- dechová, hlasová a artikulační cvičení</li> <li>- výslovnost, intonace, rytmičtější</li> <li>- edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu</li> <li>- rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích, alternativní a augmentativní způsoby komunikace</li> <li>- přednes, vyprávění; říkanky, krátké básničky, popisy obrázků</li> <li>- poslech předčítaného textu</li> <li>- reprodukce a dramatizace; říkanky, básničky, jednoduché příběhy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>reprodukovat jednoduché říkanky a básničky</i></li> <li>- <i>odpovídat na otázky slovem, větou</i></li> <li>- <i>dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů</i></li> <li>- <i>popsat jednoduché obrázky</i></li> <li>- <i>reprodukovat krátký text podle otázek</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy</i></li> <li>- <i>vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek</i></li> <li>- <i>vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku</i></li> <li>- <i>popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek</i></li> <li>- <i>domluvit se v běžných situacích</i></li> <li>- <i>zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování</i></li> <li>- <i>dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká</i></li> </ul> |

## 2. stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozšiřování slovní zásoby, základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytmičtější</li> <li>- edukace a reedukace řeči; rozvíjení fonemického sluchu</li> <li>- alternativní způsoby komunikace, reprodukce a dramatizace</li> <li>- základní komunikační pravidla; konverzační cvičení; tvorba otázek a odpovědí</li> <li>- mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost</i></li> <li>- <i>používat věty se správnými gramatickými strukturami</i></li> <li>- <i>dbát na kulturu mluveného projevu</i></li> <li>- <i>kommunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace</i></li> <li>- <i>popsat děje, jevy a osoby na obrázcích</i></li> <li>- <i>vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity</i></li> <li>- <i>převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení</i></li> <li>- <i>dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku</i></li> </ul> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

### **Kompetence komunikativní:**

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

### **Kompetence k učení :**

- ovládat základy čtení, psaní a využívat je ke svému vzdělávání
- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

### **Kompetence k řešení problémů:**

- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby

### **Kompetence personální a sociální :**

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách - uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

**Kompetence občanské :**

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti

**Kompetence pracovní :**

- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly

- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění

- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce

- přijímat posouzení výsledků své práce

**Cizí jazyk – Anglický jazyk** jako součást řečové výchovy bude vyučován u žáků, kteří o něj projeví zájem a u kterých je předpoklad, že zvládnou elementární znalosti a formy komunikace založené na odposlouchávání. Důvodem je, že může pomoci žákům překonat jazykovou bariéru. Výuka cizího jazyka přispívá k rozvoji řečových schopností.

## 5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

**Charakteristika vzdělávací oblasti**

Vzdělávací oblast **Matematika a její aplikace** je založena na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulatoru. Matematika prolíná celým vzděláváním, učí je dovednostem a praktickým činnostem využitelným v praktickém životě. Důležitou součástí matematického vzdělávání je osvojení dovedností z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa, učí se pečlivosti a přesnosti při měření.

Vzdělávací obsah vzdělávacího obsahu **Matematika a její aplikace** je rozdělen na tematické okruhy: *Řazení a třídění předmětů*  
*Čísla a početní operace*  
*Závislosti, vztahy a práce s daty*  
*Základy geometrie*

Je vyučována předmětem **MATEMATIKA**.

**Cílové zaměření:**

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- osvojování a chápání matematických postupů, zvládnutí základních matematických dovedností
- rozvíjení paměti a logického myšlení prostřednictvím matematických operací
- používání matematických symbolů
- rozvíjení samostatnosti, vytrvalosti a koncentrace pozornosti
- vytváření prostorové představivosti
- uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě (měření, porovnávání velikostí, manipulace s penězi)
- rozvíjení spolupráce při společném řešení stanovených úkolů
- zdokonalování grafického projevu a základních rýsovacích dovedností

| Vzdělávací oblasti         | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |    |    |    |    |    |           |    |    |     | celkem |
|----------------------------|---------------------|-------------------------|----|----|----|----|----|-----------|----|----|-----|--------|
|                            |                     | 1. stupeň               |    |    |    |    |    | 2. stupeň |    |    |     |        |
|                            |                     | 1.                      | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7.        | 8. | 9. | 10. |        |
| Matematika a její aplikace | Matematika          | 2                       | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 3         | 3  | 3  | 3   | 12/12  |

## 5. 2. 1. MATEMATIKA

### 1. stupeň

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 1. -3. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 4. -6. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ</b><br>- porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií (stejně – více – méně, hodně – málo, drahý – levný, všichni – nikdo)<br>- používání bankovek<br>- určování počtu, porovnávání čísel, kvantitativní vztahy<br>- manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti (malý – velký, krátký – dlouhý)<br>- číselné řady<br>- orientace na ploše | - <i>orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký,</i><br>- <i>stejně – více – méně, široký – úzký</i><br>- <i>orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře – dole</i><br>- <i>řadit předměty zleva doprava</i><br>- třídít předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu | - <i>orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší – užší</i><br>- <i>rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed</i><br>- <i>orientovat se na ploše</i><br>- <i>porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků</i><br>- <i>třídít předměty podle pořadí ve skupinách</i><br>- <i>přirazovat předměty podle číselné řady</i> |
| <b>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</b><br>- obor přirozených čísel do 100<br>- zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě, číselná osa, početní operace s nulou                                                                                                                                                                                                                                                             | - <i>číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10</i><br>- <i>orientovat se v číselné řadě 1 až 10</i><br>- <i>sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5</i>                                                                                                                                                                         | - <i>číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100</i><br>- <i>umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku</i>                                                                                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- porovnávání čísel, přiřazování čísel k prvkům a naopak</li> <li>- sčítání, odčítání</li> <li>- diktát čísel a jednoduchých příkladů</li> <li>- jednoduché slovní úlohy z praktického života</li> <li>- seznámení se s kalkulaátorem</li> </ul>          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>znát matematické pojmy + , - , = a umět je zapsat</i></li> <li>- <i>umět rozklad čísel v oboru do 5</i></li> <li>- <i>psát čísllice 1–5 i podle diktátu</i></li> </ul>                                                                                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku</i></li> <li>- <i>psát čísla do 100</i></li> <li>- <i>zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku</i></li> <li>- <i>zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu</i></li> <li>- <i>řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20</i></li> <li>- <i>umět použít kalkulaátor</i></li> </ul> |
| <b>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- úlohy na orientaci v prostoru a čase</li> <li>- jednotky hmotnosti, délky a času (měření, vážení, práce s hodinami)</li> <li>- peníze (bankovky, mince)</li> <li>- jednoduché tabulky</li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu</i></li> <li>- <i>modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek</i></li> <li>- <i>doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10</i></li> <li>- <i>uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>používat výrazy vpravo – vlevo</i></li> <li>- <i>rozlišovat pojmy rok, měsíc, den</i></li> <li>- <i>určit čas s přesností na celé hodiny</i></li> <li>- <i>znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram</i></li> <li>- <i>doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20</i></li> <li>- <i>uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi</i></li> </ul>                  |
| <b>ZÁKLADY GEOMETRIE</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní geometrické tvary, čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník</li> <li>- křivé a přímé čáry; přímky</li> <li>- používání pravítka, měření pomocí různých délkových měřidel</li> <li>- porovnávání délky předmětů</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)</i></li> <li>- <i>rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech</i></li> <li>- <i>porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší</i></li> </ul>                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>kreslit křivé a přímé čáry</i></li> <li>- <i>poznat rozdíl mezi čarou a přímkou</i></li> <li>- <i>používat pravítko při rýsování přímek</i></li> <li>- <i>změřit délku předmětu</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                         |

## 2. stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- celá čísla – obor přirozených čísel do 1000, číselná řada, číselná osa</li> <li>- písemné sčítání, odčítání v oboru do 100</li> <li>- násobení čísel 2, 5, 10</li> <li>- porovnávání čísel do 1000 (např. na bankovkách)</li> <li>- jednoduché slovní úlohy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100</i></li> <li>- <i>orientovat se na číselné ose</i></li> <li>- <i>sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru</i></li> <li>- <i>používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky</i></li> <li>- <i>umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy</i></li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| - práce s kalkulaátorem                                                                                                                                                                  | - <i>pracovat s kalkulaátorem</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</b><br>- jednotky délky, času, hmotnosti, objemu, praktické využití<br>- tabulky<br>- manipulace s penězi<br>- seznámení se digitálním zápisem času | - <i>znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu</i><br>- <i>zvládat početní úkony s penězi</i><br>- <i>orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny</i><br>- <i>doplňovat údaje v jednoduché tabulce</i>                                                                                                                   |
| <b>ZÁKLADY GEOMETRIE</b><br>- rovinné útvary; přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník<br>- prostorové útvary; krychle, koule, válec                   | - <i>umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami</i><br>- <i>používat základní geometrické pojmy</i><br>- <i>znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary</i><br>- <i>rozeznat přímku a úsečku, umět je narysovat a označit</i><br>- <i>měřit a porovnávat délku úsečky</i><br>- <i>poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa</i> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence k učení :**

- ovládat základy počítání a využívat je ke svému vzdělávání
- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

**Kompetence k řešení problémů:**

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- nenechávat se při řešení problému odradit nezdarem

**Kompetence komunikativní:**

- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály

**Kompetence personální a sociální :**

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

**Kompetence občanské :**

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti

**Kompetence pracovní :**

- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce



### 5. 3. 1. INFORMATIKA

#### 1. stupeň

5. – 6. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>- monitor, klávesnice, myš</li><li>- základy obsluhy počítače</li><li>- software počítače (textový editor, herní a zábavné výukové programy)</li><li>- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>- <i>zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práci s myší</i></li><li>- <i>pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu</i></li><li>- <i>zvládat psaní známých písmen na klávesnici</i></li><li>- <i>dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou</i></li></ul> |

#### 2. stupeň 7. -10. ročník

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>- základní funkce textového a grafického editoru</li><li>- přídatná zařízení počítače, jejich účel, použití a obsluha tiskárny</li><li>- výukové a herní programy</li><li>- symboly alternativní komunikace na počítači</li><li>- možnosti vyhledávání informací pomocí internetu</li><li>- základní způsoby elektronické komunikace; mobilní telefon, e-mail</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>- <i>zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace</i></li><li>- <i>zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy</i></li><li>- <i>vyhledávat informace na internetu podle pokynů</i></li><li>- <i>dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou</i></li><li>- <i>zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS</i></li></ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

#### **Kompetence komunikativní:**

- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

#### **Kompetence k učení :**

- ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke svému vzdělávání
- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- ovládat elementární způsoby práce s počítačem

**Kompetence k řešení problémů:**

- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

**Kompetence personální a sociální :**

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho možnými důsledky
- uvědomovat si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby

**Kompetence občanské :**

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí

**Kompetence pracovní :**

- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

## 5.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

**Charakteristika vzdělávací oblasti**

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** (1. stupeň) rozvíjí vnímání žáků a základní poznatky o okolním světě, životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Žáci se učí správně pojmenovávat předměty, jevy a situace na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností. Nové znalosti a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě. Získané poznatky si postupně osvojují a rozšiřují. Vzdělávací oblast pomáhá žákům získat dovednosti, jak se co nejsamostatněji orientovat v okolním prostředí a jak si počínat při řešení různých životních situací.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do tematických okruhů: *Místo, kde žijeme*

*Lidé kolem nás*

*Lidé a čas*

*Rozmanitost přírody*

*Člověk a jeho zdraví*

Je vyučován v předmětu **Prvouka**.

Vzdělávací oblast je důležitou složkou počátečního vzdělávání a je základem pro výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a Člověk a zdraví na 2. stupni. Proto se také název předmětu nemění a na 2. stupni je integrací vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a příroda.

### Cílové zaměření:

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytváření a upevňování hygienických a sebeobslužných návyků
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů
- poznávání svého nejbližšího okolí a formování citového vztahu k místu, kde žáci žijí
- rozvoji myšlení a vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby při pojmenovávání věcí, jevů a dějů
- chápání významu věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- pojmenovávání předmětů, činností, nových poznatků a zkušeností z každodenního života
- utváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě
  - upevňování zásad zdravého životního stylu a ke správnému jednání v situacích ohrožujících jeho zdraví a bezpečnost

| Vzdělávací oblasti | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |     |     |     |     |     |           |    |    |     | celkem |
|--------------------|---------------------|-------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----------|----|----|-----|--------|
|                    |                     | 1. stupeň               |     |     |     |     |     | 2. stupeň |    |    |     |        |
|                    |                     | 1.                      | 2.  | 3.  | 4.  | 5.  | 6.  | 7.        | 8. | 9. | 10. |        |
| Člověk a jeho svět | Prvouka             | 3/1                     | 3/1 | 2/1 | 3 P | 3 P | 2 P | -         | -  | -  | -   | 16     |
|                    |                     |                         |     |     |     |     |     |           |    |    |     |        |

**Průřezová témata (P) : Enviromentální výchova** 1. stupeň Prvouka, 4. – 6. ročník

**Disponibilní časová dotace:** 1. stupeň Člověk a jeho svět: Prvouka 1. – 3. ročník

#### 5. 4. 1. Prvouka

##### 1. stupeň

| Učivo                    | 1. -3. ročník                                                                                                            | 4. -6. ročník                                                                                       |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                          | Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                                                                              | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                         |
| <b>MÍSTO, KDE ŽIJEME</b> | - znát název své obce a adresu bydliště<br>- zvládnout orientaci v okolí svého bydliště,<br>v budově školy a jejím okolí | - popsat cestu do školy podle otázek<br>- znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a<br>bydliště |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- domov a jeho okolí, orientace v okolí bydliště, adresa bydliště, kulturní a historické zajímavosti v nejbližším okolí</li> <li>- škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolí, cesta do školy; bezpečnost, základy dopravní výchovy</li> <li>- obec (město), význačná místa a instituce v obci a jejím okolí</li> <li>- okolní krajina (místní oblast, region), charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích, regionální zvláštnosti</li> </ul>                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí ( domov, třída, škola)</i></li> <li>- <i>ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest</i></li> <li>- <i>dodržovat zásady bezpečnosti při hrách</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p><b>LIDÉ KOLEM NÁS</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rodina a společnost, role členů rodiny, příbuzenské vztahy; mezilidské vztahy; základní pravidla společenského chování; pracovní činnosti</li> <li>- osobní bezpečí, chování v krizových situacích; nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy a jejich prevence; protiprávní jednání a jeho postih (krádež, šikana, zneužívání, týrání)</li> <li>- situace hromadného ohrožení, chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě; důležitá telefonní čísla</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy</i></li> <li>- <i>znát jména spolužáků a svých učitelů</i></li> <li>- <i>mít osvojené základy společenského chování – umět pozdravit, poprosit, poděkovat</i></li> <li>- <i>poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti</i></li> <li>- <i>vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády</i></li> <li>- <i>projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků</i></li> <li>- <i>pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti</i></li> <li>- <i>rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých</i></li> <li>- <i>vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby</i></li> <li>- <i>reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i></li> </ul> |
| <p><b>LIDÉ A ČAS</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- orientace v čase, určování času; roční období; den, týden, měsíce, rok; kalendář</li> <li>- rozvržení denních činností</li> <li>- naše země v dávných dobách; způsob života v pravěku</li> <li>- současnost a minulost v našem životě (rozdíly ve způsobu života); významné historické objekty v regionu a ČR; regionální pověsti; tradiční lidové svátky</li> </ul>                                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer)</i></li> <li>- <i>znát rozvržení svých denních činností</i></li> <li>- <i>znát dny v týdnu</i></li> <li>- <i>rozlišit roční období podle charakteristických znaků</i></li> </ul>                                                                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>poznat, kolik je hodin (celé hodiny)</i></li> <li>- <i>rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra)</i></li> <li>- <i>znát roční období a měsíce</i></li> <li>- <i>porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků</i></li> <li>- <i>seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji</i></li> </ul>                                                 |
| <p><b>ROZMANITOST PŘÍRODY</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- příroda v ročních obdobích, znaky ročních období, chování živočichů, péče o zvířata a ptáky</li> <li>- stromy a keře, ovocné, okrasné, listnaté, jehličnaté; ovoce, zelenina; sezónní práce na zahradě a na poli; les</li> <li>- ochrana přírody, chování v přírodě; péče o životní prostředí</li> </ul>                                                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i></li> <li>- <i>poznat nejběžnější druhy domácích zvířat</i></li> <li>- <i>pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny</i></li> <li>- <i>popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřku, vítr)</i></li> <li>- <i>znát základní zásady pobytu v přírodě</i></li> </ul>                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>poznat rozdíly mezi stromy a keři</i></li> <li>- <i>poznat nejběžnější volně žijící zvířata</i></li> <li>- <i>rozlišit listnaté a jehličnaté stromy</i></li> <li>- <i>vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí</i></li> <li>- <i>znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí</i></li> </ul>                                                                                                                                       |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ČLOVĚK A ZDRAVÍ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lidské tělo, části lidského těla</li> <li>- péče o zdraví, zdravá výživa, denní režim; zdravá strava a pitný režim; osobní hygiena; nemoc, sdělení potíží, chování v době nemoci</li> <li>- ošetření drobných poranění</li> <li>- osobní bezpečí; bezpečné chování v silničním provozu; chování při mimořádných událostech</li> <li>- ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním</li> <li>- preventivní chování – zneužívání nebezpečných látek</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu</i></li> <li>- <i>pojmenovat hlavní části lidského těla</i></li> <li>- <i>dokázat upozornit na své zdravotní potíže</i></li> <li>- <i>vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a při koupání</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy</i></li> <li>- <i>dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže</i></li> <li>- <i>vědět, na koho se obrátit o pomoc</i></li> <li>- <i>zvládnout ošetření drobného poranění</i></li> <li>- <i>uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce</i></li> <li>- <i>reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i></li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence personální a sociální :**

- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

**Kompetence k učení :**

- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

**Kompetence občanské :**

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

**Kompetence komunikativní:**

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
- vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor

- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

#### **Kompetence k řešení problémů:**

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností

#### **Kompetence pracovní :**

- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce

## **5.5. ČLOVĚK A SPOLEČNOST**

### **Charakteristika vzdělávací oblasti**

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** (2. stupeň) má významnou roli v přípravě žáků na občanský život. Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Utváří a rozvíjí osobnost žáků po stránce mravní, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života a pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích. Zaměřujeme se na formování osobnosti žáků po stránce citové a volní a na rozvíjení kognitivních funkcí tak, aby jejich začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Žáci získávají základní vědomosti o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů.

Je vyučována v předmětu **Vlastivěda**.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a společnost** zahrnuje tematické okruhy: *Historie našeho národa*

*Člověk ve společnosti*

*Poznatky o společnosti*

*Péče o občana*

#### **Cílové zaměření:**

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání základních poznatků o minulosti a současnosti naší země
- poznávání postupné změny způsobu života lidí
- poznávání historických a kulturních památek v nejbližším okolí
- zvládání přiměřeně náročných situací běžného života

- osvojení základů společenského chování, soužití s ostatními lidmi a pozitivních mezilidských vztahů
- vyjadřování vlastních myšlenek, postojů a potřeb, nacházení své role ve společnosti
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- rozvíjení respektu ke kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí, skupin a různých společenství
- pochopení práv a povinností občanů, k rozpoznání protiprávního jednání a vědomí jeho důsledků

| Vzdělávací oblasti  | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |    |    |    |    |    |           |    |    |     | celkem |
|---------------------|---------------------|-------------------------|----|----|----|----|----|-----------|----|----|-----|--------|
|                     |                     | 1. stupeň               |    |    |    |    |    | 2. stupeň |    |    |     |        |
|                     |                     | 1.                      | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7.        | 8. | 9. | 10. |        |
| Člověk a společnost | Vlastivěda          | -                       | -  | -  | -  | -  | -  | 2/1 P     | 2  | 2  | 2   | 8      |

**Průřezová témata (P) :** *Multikulturní výchova* 2. stupeň Člověk a společnost : Vlastivěda 7. ročník

**Disponibilní časová dotace:** 2. stupeň Člověk a společnost: Vlastivěda 7. ročník

## 5. 5. 1. VLASTIVĚDA

### 2. Stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b><i>HISTORIE NAŠEHO NÁRODA</i></b><br>- pravěk, život v pravěku; první státní útvary na našem území<br>- významné osobnosti našich dějin<br>- světové války, jejich důsledky; vznik samostatné ČR<br>- vznik československého státu, první prezident T. G. Masaryk<br>- vznik České republiky; vstup ČR do EU | - <i>poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí</i><br>- <i>mít základní poznatky z období počátku českého státu</i><br>- <i>vědět o významných osobnostech našich dějin</i><br>- <i>mít představu o významných historických událostech v naší zemi</i> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- obec, region, kraj, zajímavosti a významné osobnosti obce, regionu, kraje; přírodní zajímavá místa, kulturní památky, národní zvyky a obyčeje, regionální pověsti</li> <li>- rodina, škola, funkce a struktura rodiny, odpovědnost rodičů za výchovu dětí; práva a povinnosti žáků, vztahy ve škole</li> <li>- naše vlast, významné události a osobnosti, které proslavily naši vlast; státní svátky</li> <li>- mezilidské vztahy ve společnosti, základní pravidla společenského chování; mezilidská komunikace; úcta k člověku; rovnoprávné postavení žen a mužů; rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin</li> </ul>                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků</li> <li>- respektovat pravidla společenského soužití</li> <li>- uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování</li> <li>- znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům</li> <li>- vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu</li> <li>- tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti</li> </ul> |
| <p><b>POZNATKY O SPOLEČNOSTI</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prezident republiky; státní orgány a instituce; státní občanství; státní symboly</li> <li>- lidská práva, základní lidská práva, práva dítěte a jejich ochrana, rodinné právo; týrané dítě, zneužívané dítě; šikana; diskriminace</li> <li>- člověk a právo, práva a povinnosti občana; policie, soudy; právní dokumenty občana; druhy a postihy protiprávního jednání; trestná činnost mládeže</li> <li>- evropská integrace; postavení ČR v rámci EU</li> </ul>                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele</li> <li>- být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů</li> <li>- uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání</li> <li>- být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p><b>PÉČE O OBČANA</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vzdělávání v ČR, právo na vzdělání, význam vzdělání, příprava pro profesní uplatnění</li> <li>- pracovní uplatnění, kvalifikace, rekvalifikace; odměna za práci; nezaměstnanost, pracovní úřady; finanční podpora v nezaměstnanosti</li> <li>- peníze a jejich funkce; hospodaření s penězi</li> <li>- zdravotní a sociální péče, systém zdravotní péče; zdravotní a sociální pojištění; sociální zabezpečení; orgány a instituce zdravotní a sociální péče; pomáhající organizace</li> <li>- člověk a volný čas, kultura, sport, volnočasové aktivity, nevhodné využívání volného času; ohrožení sociálně patologickými jevy; nebezpečí drog</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu</li> <li>- rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy</li> <li>- vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany</li> <li>- využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací</li> <li>- mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí</li> </ul>                                                                                                                                                             |

## 5.6. ČLOVĚK A PŘÍRODA

### Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** (2. stupeň) navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která přibližuje přírodovědné učivo na 1. stupni počátečního vzdělávání a kooperuje s ostatními vzdělávacími oblastmi. Vzdělávací oblast je vyučována v předmětu **Přírodověda**.

Dává žákům příležitost seznámit se s přírodou jako systémem, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Žáci získávají základní poznatky o přírodních zákonitostech, které mohou uplatnit v praktickém životě. Seznamují se s vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a se závislostí člověka na přírodních zdrojích. Žáci se učí využívat získané základní přírodovědné znalosti k ochraně přírody. Své elementární poznatky získávají hlavně hravou formou. Zahrnuje základní **fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné** poznatky a dovednosti. Charakter výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět procesům probíhajícím v přírodě, vzájemným souvislostem a vztahům mezi nimi, poznávat přírodní podmínky nejen ve svém nejbližším okolí a na území ČR, ale i v Evropě. Vychází z osobních poznání žáků a jejich zkušeností. Je vyučován v rozsahu dle schopností žáků.

### Cílové zaměření:

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení schopností vnímat přírodní zákonitosti a získané poznatky využít v praxi
- seznámení s příčinami přírodních jevů
- vnímání vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- podílení se svým chováním na ochraně životního prostředí
- získávání praktických zkušeností s přírodními i umělými látkami a materiály
- získání elementárního povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru
- utváření a využívání dovedností v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí

| Vzdělávací oblasti | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |    |    |    |    |    |           |     |     |     | celkem |
|--------------------|---------------------|-------------------------|----|----|----|----|----|-----------|-----|-----|-----|--------|
|                    |                     | 1. stupeň               |    |    |    |    |    | 2. stupeň |     |     |     |        |
|                    |                     | 1.                      | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7.        | 8.  | 9.  | 10. |        |
| Člověk a příroda   | Přírodověda         | -                       | -  | -  | -  | -  | -  | 3 P       | 3 P | 3 P | 3 P | 12     |

**Průřezová témata (P) :** *Enviromentální výchova* 2. stupeň, Přírodověda 7. – 10. ročník

## 5. 5. 2. Přírodověda

### 2. stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ZÁKLADNÍ POZNATKY Z FYZIKY</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní fyzikální vlastnosti látek</li> <li>- pohyby těles, pohyb a klid těles</li> <li>- jednoduché stroje a jejich užití v praxi</li> <li>- druhy energie; elektrická energie; jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením</li> <li>- přeměny skupenství, tání a tuhnutí; teplota varu kapaliny</li> <li>- zdroje zvuku; ozvěna; hudební nástroje; škodlivost nadměrného hluku</li> <li>- elektrické spotřebiče, dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji</li> <li>- zdroje světla; využití zrcadel; praktické využití optických přístrojů</li> <li>- pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce; měsíční fáze</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu</i></li> <li>- <i>rozeznat zdroje tepla</i></li> <li>- <i>rozpoznat jednotlivá skupenství</i></li> <li>- <i>rozeznat zdroje zvuku</i></li> <li>- <i>vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka</i></li> <li>- <i>být informován o zdrojích elektrického proudu</i></li> <li>- <i>rozpoznat zdroje světla</i></li> <li>- <i>znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji</i></li> <li>- <i>být seznámen s pohyby planety Země a jejich důsledky – střídání dne a noci, ročních období</i></li> </ul> |
| <p><b>ZÁKLADNÍ POZNATKY Z CHEMIE</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastnosti látek, hustota, rozpustnost</li> <li>- nebezpečné látky a přípravky, značení a užívání běžných chemikálií</li> <li>- zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě</li> <li>- mimořádné události, úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů, ekologické katastrofy</li> <li>- vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky</li> <li>- voda; voda v přírodě; pitná a užitková voda, odpadní vody, čistota vody</li> <li>- vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu; čistota ovzduší, smog</li> <li>- paliva, ropa, uhlí, zemní plyn; příklady využití</li> <li>- bílkoviny; tuky; sacharidy; vitaminy a jejich zdroje; vliv na zdraví člověka</li> <li>- stavební pojiva, cement, vápno, sádra; užití v praxi; bezpečnost při práci</li> <li>- plasty, použití, likvidace</li> <li>- označování a symboly nebezpečných látek</li> <li>- hořlaviny, zásady zacházení; první pomoc při popálení nebo poleptání</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné</i></li> <li>- <i>rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní</i></li> <li>- <i>vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin</i></li> <li>- <i>vědět o znečištění vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí – továrny, auta</i></li> <li>- <i>poznat, podle etikety, chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat</i></li> <li>- <i>získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách</i></li> </ul>                                                        |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>- léčiva a návykové látky</p> <p><b>ZÁKLADNÍ POZNATKY Z PŘÍRODOPISU</b></p> <p>- stavba, tvar a funkce rostlin, význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)</p> <p>- poznávání běžných druhů a vybraných zástupců rostlin</p> <p>- význam rostlin a jejich ochrana, využití hospodářsky významných rostlin; chráněné rostliny; léčivé rostliny; plody jedovatých rostlin</p> <p>- houby s plodnicemi, jedlé, jedovaté, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami</p> <p>- významní zástupci vybraných skupin živočichů podle životního prostředí (voda, vzduch, země)</p> <p>- rozšíření, význam a ochrana živočichů; hospodářsky významné druhy; kriticky ohrožené druhy</p> <p>- stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla</p> <p>- ochrana přírody a životního prostředí, chráněná území</p> <p>- praktické poznávání přírody</p> | <p>- získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období</p> <p>- vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku</p> <p>- poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby</p> <p>- vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování</p> <p>- znát vybrané zástupce rostlin a živočichů</p> <p>- znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub</p> <p>- znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích</p> <p>- vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují</p> <p>- dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody</p> <p>- vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince</p> |
| <p><b>ZÁKLADNÍ POZNATKY ZE ZEMĚPISU</b></p> <p>- mapa, orientace na mapě podle barev; hranice kraje, republiky, sousední státy</p> <p>- světadíly, moře, oceány, státy EU</p> <p>- kraje, města, doprava</p> <p>- přírodní zajímavosti regionu, zásady ochrany přírody a životního prostředí</p> <p>- místní region, zeměpisná poloha, ohraničení vzhledem k okolním regionům</p> <p>- Česká republika, zeměpisná poloha, členitost</p> <p>- ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, živelní pohromy; chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>- orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny</p> <p>- najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice</p> <p>- vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy</p> <p>- orientovat se na mapě města podle významných bodů</p> <p>- vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí</p> <p>- vědět o přírodních zvláštностech a kulturních zajímavostech svého regionu</p> <p>- uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</p> <p>- adekvátně jednat při nebezpečí živelní pohromy a ohrožení života</p>                                              |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence personální a sociální :**

- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňovat základní návyky společenského chování

- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho možnými důsledky
- uvědomovat si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

#### **Kompetence k učení :**

- ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke svému vzdělávání
- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

#### **Kompetence občanské :**

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

#### **Kompetence k řešení problémů:**

- vnímat problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechávat se při řešení problému odradit nezdarem
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

#### **Kompetence pracovní :**

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých schopností
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

#### **Kompetence komunikativní:**

- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

## 5.7. UMĚNÍ A KULTURA

### Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků tím, že dává prostor pro uplatnění jejich tvořivých schopností a zprostředkovává jim zážitky prostřednictvím vlastní tvorby a percepce. Naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Ve výuce přibližujeme žákům hudební i výtvarné umění a působíme tak na jejich estetické vnímání.

Vzdělávací oblast má významný rehabilitační a relaxační charakter. Pomáhá k odreagování, ke koncentraci pozornosti, k překonávání únavy. Na žáky působí harmonizující prostředí, ve kterém se snižuje jejich vnitřní napětí, psychická nevyváženost a nesoustředěnost, často i agresivita. Žáci s mentálním postižením mají předpoklady k osvojení hudebních a výtvarných dovedností a mohou v této oblasti dosahovat velice dobrých výsledků často srovnatelných s ostatní populací.

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti napomáhá k rozvíjení smyslového vnímání, vlastní tvořivosti a vnímavosti k sobě samému i okolnímu světu. Vytváří příležitosti pro vzájemnou spolupráci, toleranci a napomáhá utváření postojů a hodnot.

Vzdělávací oblast se realizuje ve vzdělávacích oborech: ***Hudební výchova***

***Výtvarná výchova.***

Je vyučován ve stejnojmenných předmětech: **Hudební výchova a Výtvarná výchova.**

Ve vzdělávacím oboru **Hudební výchova** vytváříme u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjíme jejich hudebnost, podporujeme schopnosti hudbu emocionálně prožívat. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních a pohybových dovedností. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i přirozený rozvoj řeči žáků.

Hudební výchova se člení na: ***Vokální a instrumentální činnosti***  
***Poslechové činnosti***  
***Hudebně pohybové činnosti***

Ve vzdělávacím oboru **Výtvarná výchova** dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka a k všestrannému prohlubování senzibility žáků. Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci rozvíjíme smyslové vnímání, estetické cítění, tvořivost, schopnost vyjadřovat emoce, představy, pocity a zkušenosti žáků. Výtvarná výchova pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku, ale rozvíjí i mluvní projev.

Naše škola má v této oblasti svá specifika, proto je disponibilní časová dotace věnována i Vv a na 2. stupni posílena v 7. – 10. ročníku o jednu hodinu.

### Cílové zaměření:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického citění a vnímání prostředí
- ke kultivovanému vystupování a získávání sebedůvěry
- poznání, že kultura a umění obohacují život člověka
- poznávání národní kultury, její duchovní hodnoty a k vědomí, že je třeba ji chránit
- seznámení se s kulturou jiných národů a etnik

| Vzdělávací oblasti | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |     |     |     |     |     |           |      |      |      | celkem |
|--------------------|---------------------|-------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----------|------|------|------|--------|
|                    |                     | 1. stupeň               |     |     |     |     |     | 2. stupeň |      |      |      |        |
|                    |                     | 1.                      | 2.  | 3.  | 4.  | 5.  | 6.  | 7.        | 8.   | 9.   | 10.  |        |
| Umění a kultura    | Hudební výchova     | 1                       | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1         | 1    | 1    | 1    | 18/8   |
|                    | Výtvarná výchova    | 2 P                     | 2 P | 2 P | 2 P | 2 P | 2 P | 1/1P      | 1/1P | 1/1P | 1/1P |        |

**Průřezová témata (P) : Enviromentální výchova** 1. a 2. stupeň Výtvarná výchova 1. – 10. ročník

**Disponibilní časová dotace:** 2. stupeň Umění a kultura: Výtvarná výchova 7. – 10. ročník

## 5.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA

### 1. stupeň

| Učivo                                                                                                                                                                              | 1. -3. ročník                                                                                                                                                                                  | 4. -6. ročník                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                    | Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                                                                                                                                                    | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                                                                                                  |
| <b>VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI</b><br>- pochopení a interpretace rytmu podle koordinace motorické, zrakové a sluchové<br>- zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu | - <i>zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem</i><br>- <i>naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat</i> | - <i>zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem</i><br>- <i>poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách</i> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- rytmus a pohyb, hra na tělo</li> <li>- hra na jednoduché nástroje; nástroje Orffova instrumentáře</li> </ul>                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem</i></li> </ul>                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>rozlišit hudební a nehupební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké – dlouhé, vyšší – nižší</i></li> </ul>                                                                        |
| <b>POSLECHOVÉ ČINNOSTI</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- výška, síla, délka tónu</li> <li>- rozpoznávání tempa a rytmu</li> <li>- zpěvní hlasy</li> <li>- zvuk hudebních nástrojů</li> <li>- melodie a skladby určené dětem</li> </ul>                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehupební i hudební zvuky</i></li> <li>- <i>soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písne či skladby</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmizaci říkadel</i></li> <li>- <i>soustředit se na poslech jednoduchých skladeb</i></li> </ul> |
| <b>HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pochod podle hudebního doprovodu</li> <li>- pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky</li> <li>- pohybový projev podle hudby – improvizace</li> <li>- hudebně relaxační techniky</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>reagovat pohybem na hudbu</i></li> </ul>                                                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry 2. stupeň</i></li> </ul>                                                                                                     |

## 2. stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>VOKÁLNÍ ČINNOSTI A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- upevňování správných pěveckých návyků; zřetelná výslovnost, správné dýchání</li> <li>- lidové i umělé písne</li> <li>- rytmická cvičení a rytmizace říkadel</li> <li>- seznámení s hudebními pojmy, nota, notová osnova, hudební klíč</li> <li>- hudební doprovody; hra na tělo, nástroje Orffova instrumentáře</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu</i></li> <li>- <i>interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písne</i></li> <li>- <i>doprovázet podle svých schopností a dovedností písne na rytmické hudební nástroje</i></li> <li>- <i>soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů</i></li> <li>- <i>zvládnout základní kroky jednoduchého tance</i></li> </ul> |
| <b>POSLECHOVÉ ČINNOSTI</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpoznávání zvuků vybraných hudebních nástrojů</li> <li>- poslech písni a skladeb různých hudebních žánrů a vybraných ukázek našich i zahraničních skladatelů a interpretů</li> <li>- seznámení s významnými hudebními skladateli</li> </ul>                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- improvizovaný pohyb podle hudby</li> <li>- hudebně pohybové hry</li> <li>- základní taneční kroky jednoduchých tanců</li> <li>- relaxační techniky, muzikoterapie</li> </ul>                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

## 5.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

### 1. stupeň

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 1. -3. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 4. -6. ročník                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjení grafomotoriky</li> <li>- prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ (pohyb těla v prostoru, manipulace s objekty, malba a kresba, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace)</li> <li>- vnímání a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních i výsledků běžné a umělecké produkce (malba, kresba, ilustrace hračky, objekty, comics)</li> <li>- prezentace výsledků vlastních tvůrčích činností ve třídě i ve škole (pracovní prezentace za pomoci učitele pro spolužáky, prezentace školy v rámci výstav či dalších akcí školy)</li> <li>- netradiční výtvarné techniky</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu</i></li> <li>- <i>rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních</i></li> <li>- <i>uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-<i>uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu</i></li> <li>-<i>rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty, a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě</i></li> <li>-<i>při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie</i></li> <li>- <i>vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky)</i></li> </ul> |

### 2. stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, emocí, pocitů, nálad, prožitků, představ a zkušeností (umístění těla a objektů v prostoru, kresba, malba, grafika, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace v ploše i prostoru)</li> <li>- rozlišování, třídění a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních, běžné a umělecké produkce (malba, kresba, objekty, fotografie, animovaný film)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby</i></li> <li>- <i>uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastností a vztahy</i></li> <li>- <i>při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ</i></li> <li>- <i>hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele</i></li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                           |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| - výběr a třídění výsledků vlastních tvůrčích činností pro prezentaci (podle vlastní potřeby, před spolužáky, rodiči, pro prezentaci školy), vnímání, porovnávání vlastních výsledků s výsledky ostatních |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence komunikativní:**

- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály

**Kompetence k učení :**

- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života

**Kompetence personální a sociální :**

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

**Kompetence občanské :**

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti

**Kompetence pracovní :**

- pracovat podle naučeného postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

## 5.8. ČLOVĚK A ZDRAVÍ

### Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** rozvíjí vnímání vlastního těla, pohybové dovednosti a psychomotorické schopnosti. Tím se zlepšují sociální dovednosti, adaptabilita a komunikace. Je třeba, aby žáci vnímali a zažívali radost z pohybu, radost z kolektivní hry. Učí se vnímat rozdíl mezi pohybem a klidovým stavem, učí se kázni a soustředění. Učí se chápat co je to zdraví, popř. smysl zdravotní prevence.

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají. Navazuje na počáteční učivo 1. stupně. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování a

rozhodování, které vedou k zachování a posílení zdraví. Tím je zajištěno utváření dovedností a návyků pro uplatnění zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny, zdravé výživy, pohybových aktivit apod.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacích předmětech : *Výchova ke zdraví*

*Tělesná výchova*, do níž je zahrnuta *Zdravotní tělesná výchova*.

Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových schopností a osvojování pohybových dovedností, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, ve zdravotní tělesné výchově. Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jsou v hodinách tělesné výchovy a výchovy ke zdraví preventivně zařazována a využívána u všech žáků nebo jsou využívána pro žáky se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení. Preventivně jsou prvky ZdrTV zařazeny do běžné výuky TV.

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na tematické okruhy: *Činnosti ovlivňující zdraví*

*Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností*

*Činnosti podporující pohybové učení*

#### Cílové zaměření:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání orientace v základních názorech na zdraví a postupnému uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- poznávání a chápání fyziologických, psychických i sociálních změn spojených s dospíváním
- dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých a k osvojování poznatků, jak jim předcházet
- odmítání škodlivých látek neslučitelných se zdravím
- poznávání vlastních pohybových možností a omezení, rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

| Vzdělávací oblasti | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |    |    |    |    |    |           |    |    |     | celkem |
|--------------------|---------------------|-------------------------|----|----|----|----|----|-----------|----|----|-----|--------|
|                    |                     | 1. stupeň               |    |    |    |    |    | 2. stupeň |    |    |     |        |
|                    |                     | 1.                      | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7.        | 8. | 9. | 10. |        |
| Člověk a zdraví    | Tělesná výchova     | 3                       | 3  | 3  | 3  | 3  | 3  | 3         | 3  | 3  | 3   | 18/12  |
|                    | Výchova ke zdraví   |                         |    |    |    |    |    |           |    | 1  | 1   | 2      |

**Výchova ke zdraví** je vyučována v 9. a 10. ročníku.

## 5.8.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA

### 1. stupeň

| Učivo                                                                                                                                                             | 1. -3. ročník<br>Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 4. -6. ročník<br>Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><i>- ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</i></p> <p><i>- ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</i></p> <p><i>- ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</i></p> | <p><i>- mít kladný postoj k pohybovým aktivitám</i></p> <p><i>- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost</i></p> <p><i>- reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti</i></p> <p><i>- mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</i></p> <p><i>- dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách</i></p> | <p><i>- zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla</i></p> <p><i>- podle pokynu uplatňovat v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením</i></p> <p><i>- rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností</i></p> <p><i>- rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti</i></p> <p><i>- zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti</i></p> <p><i>- využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích</i></p> <p><i>- uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti</i></p> |

#### **ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ**

- význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, délka a intenzita pohybu, spontánní pohybové činnosti a hry
- příprava organismu, příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti; správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- hygiena při TV, osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv
- bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí

#### **ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ**

- pohybové hry, pohybové hry s různým zaměřením a s využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní; motivační, tvořivé a napodobivé hry
- základy gymnastiky, průpravná cvičení; cvičení s náčiním a na vybraném nářadí
- rytmická a kondiční cvičení, vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky
- základy atletiky, průpravné atletické činnosti; varianty chůze; běhy na krátké vzdálenosti, motivovaný vytrvalostní běh (podle schopností žáků); skok do dálky; hod míčkem
- základy sportovních her, průpravné hry; základní manipulace s míčem či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti; hry s upravenými pravidly
- pobyt ve vodním prostředí, hygiena plavání; adaptace na vodní prostředí; hry ve vodě, aquagymnastika, plavání (*podle podmínek školy*)
  - turistika a pobyt v přírodě, chování v přírodě, ochrana přírody, chůze v terénu
  - pobyt v zimní přírodě; hry na sněhu a na ledě; základní techniky pohybu a jízdy na saních, a bobech; bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu
  - další pohybové činnosti a netradiční sporty podle podmínek školy, podle zájmu a možností žáků

### **ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ**

- organizace při TV, základní organizační činnosti
- komunikace v TV, smluvené povely a signály
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her
- zásady sportovního jednání a chování; fair play

## **2.stupeň 7. -10. ročník**

| <b>Učivo</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Očekávané výstupy<br/>žák by měl</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity</li> <li>- rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností</li> <li>- prevence a korekce svalových dysbalancí, průpravná, kondiční, koordinační, koncentrační a postřehová cvičení, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení</li> <li>- hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností</i></li> <li>- <i>cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení</i></li> <li>- <i>využívat základní kompenzační a relaxační techniky</i></li> <li>- <i>uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu</i></li> <li>- <i>znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc</i></li> </ul> |
| <b>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pohybové hry s různým zaměřením, pohybové hry s netradičními pomůckami (např. drátěnky, over ball apod.)</li> <li>- gymnastika, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</i></li> <li>- <i>snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                    |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem</li> <li>- atletika, starty; běhy na dráze, v terénu (podle schopností a možností žáků), skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem, hod granátem, vrh koulí</li> <li>- sportovní hry s upravenými pravidly</li> <li>- plavání, prvky zdravotního plavání</li> <li>- turistika a pobyt v přírodě, základní poznatky z turistiky, chůze a orientace v terénu; táboření, základní turistické dovednosti, ochrana přírody</li> <li>- základní techniky jízdy na lyžích, na sánkách a bobech; pobyt v zimní přírodě; bezpečnost pohybu v zimní horské krajině a při pohybových aktivitách na sněhu</li> <li>- další (i netradiční) pohybové činnosti</li> </ul> |                                                                                                                                                                                                 |
| <p><b>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- komunikace v TV, smluvené povely, signály, gesta, základy odborné terminologie, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech</li> <li>- historie a současnost sportu, významné sportovní soutěže</li> <li>- pravidla osvojovaných pohybových činností, základní pravidla her</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách</i></li> <li>- <i>sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony</i></li> </ul> |

## 5.8.2 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

### 2. Stupeň 9. – 10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství</li> <li>- vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny</li> <li>- dětství, puberta, dospívání; tělesné změny</li> <li>- sexuální dospívání, prevence rizikového sexuálního chování; antikoncepce, těhotenství</li> <li>- výživa a zdraví, zásady zdravého stravování; vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; specifické druhy výživy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny</i></li> <li>- <i>chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím</i></li> <li>- <i>respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže</i></li> <li>- <i>znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy</i></li> <li>- <i>uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc</i></li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny; otužování; význam pohybu pro zdraví</li> <li>- režim dne</li> <li>- ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy, bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); preventivní a lékařská péče; chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)</li> <li>- relaxační techniky</li> <li>- civilizační choroby, zdravotní rizika; preventivní a lékařská péče</li> <li>- zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek</li> <li>- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita; šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti</li> <li>- bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi</li> <li>- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole; ochrana zdraví při různých činnostech, ochrana člověka za mimořádných událostí</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy</i></li> <li>- <i>zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí</i></li> <li>- <i>vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychotických látek a poškozováním zdraví</i></li> <li>- <i>použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci</i></li> <li>- <i>řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech</i></li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 5.8.3 ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Zdravotní tělesná výchova je formou povinné tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem. Využívá činností a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy zdravotního oslabení žáků. Zařazení žáků do ZdrTV se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních charakteristik zdravotního oslabení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení.

Cílem je zmírnění nebo odstranění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.

#### 1.stupeň

**Učivo**

#### **ČINNOSTI A INFORMACE PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ**

- konkrétní zdravotní oslabení, prevence, pohybový režim, vhodné oblečení a obuv pro ZdrTV, zásady správného držení těla, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení

#### **SPECIÁLNÍ CVIČENÍ**

- základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení podle typu oslabení, relaxační cvičení – celková a lokální, dechová cvičení – správný dechový stereotyp

#### **- A Oslabení podpůrně pohybového systému**

*A 1 Poruchy funkce svalových skupin*

*A 2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení*

*A 3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany*

*A 4 Poruchy stavby dolních končetin*

Cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů kyčle a svalstva na zadní straně stehů; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžd'ových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu

#### **- B Oslabení vnitřních orgánů**

*B 1 Oslabení oběhového a dýchacího systému*

*B 2 Oslabení endokrinního systému*

*B 3 Obezita*

*B 4 Oslabení vnitřních orgánů*

Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení

#### **- C Oslabení smyslových a nervových funkcí**

*C 1 Oslabení zraku*

*C 2 Oslabení sluchu*

*C 3 Neuropsychická onemocnění*

Cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně

### ***VŠEOBECNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI***

- pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

#### **Očekávané výstupy – 1. období**

žák by měl

- *uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a při pracovních činnostech*
- *zaujímat správné základní cvičební polohy*
- *zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením*

#### **Očekávané výstupy – 2. období**

žák by měl

- *zvládat základní techniku speciálních cvičení; korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele*

## **2.stupeň**

**Učivo**

### ***ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ***

- kladní termíny osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, denní režim z pohledu zdravotního oslabení, soustředění na cvičení, nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení)

### ***SPECIÁLNÍ CVIČENÍ***

Soubor speciálních cvičení pro jednotlivé typy zdravotního oslabení, je shodný pro 1. i 2. stupeň, učivo tohoto tématu je uvedeno na 1. stupni a je využitelné i pro 2. stupeň

### ***VŠESTRANNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI***

- pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

**Očekávané výstupy**

žák by měl

*- mít odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení*

*- zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, snažit se o jejich optimální provedení*

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence k učení :**

- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

**Kompetence personální a sociální :**

- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

**Kompetence občanské :**

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

**Kompetence komunikativní:**

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem

**Kompetence k řešení problémů:**

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- vnímat problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností

**Kompetence pracovní :**

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých schopností
- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly

## 5.9. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

### Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí ve vzdělávání žáků s mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků a tím přispívá k jejich co **nejsamostatnějšimu** zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností.

Žáci se pod vedením učí pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých. Seznamují se s různými materiály, s funkcí a užíváním vhodných pomůcek a nářadí. Vzdělávací oblast je realizována v průběhu celého vzdělávání od prvního do desátého ročníku.

V 9. a 10. ročníku lze podle schopností žáků zařadit předprofesní přípravu.

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na tematické okruhy: ***Sebeobsluha***

***Práce s drobným materiálem***

***Práce montážní a demontážní***

***Práce v domácnosti***

***Práce s technickými materiály*** (zařazeny pouze na 2. stupni)

Je vyučována v předmětu **Pracovní výchova**.

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

V rámci praktických cvičení se žáci seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám. Na 1. stupni jsme ji posílili o disponibilní časovou dotaci ve 4. a 5. ročníku.

**Cílové zaměření:**

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků
- překonávání obtíží a dokončování pracovních úkolů
- práci v kolektivu a odpovědnosti za své i společné výsledky práce
- osvojení dovedností k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, s vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

| Vzdělávací oblasti  | Vzdělávací předměty | Minimální časová dotace |    |    |     |     |    |           |    |    |     | celkem |
|---------------------|---------------------|-------------------------|----|----|-----|-----|----|-----------|----|----|-----|--------|
|                     |                     | 1. stupeň               |    |    |     |     |    | 2. stupeň |    |    |     |        |
|                     |                     | 1.                      | 2. | 3. | 4.  | 5.  | 6. | 7.        | 8. | 9. | 10. |        |
| Člověk a svět práce | Pracovní výchova    | 3                       | 3  | 3  | 3/1 | 4/1 | 5  | 5         | 5  | 6  | 6   | 21/22  |

**Disponibilní časová dotace:** 1. stupeň Člověk a svět práce: Pracovní výchova 4. a 5. ročník

## PRACOVNÍ VÝCHOVA

### 1.stupeň

| Učivo                                                              | 1. -3. ročník                                                  | 4. -6. ročník                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                    | Očekávané výstupy – 1. období<br>žák by měl                    | Očekávané výstupy – 2. období<br>žák by měl                                                    |
| <b>SEBEOBSLUHA</b><br>- základní hygienické návyky, osobní hygiena | - zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti | - pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci<br>- zvládat běžnou údržbu oděvu i obuv |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- svlékání a oblékání oděvu, skládání oděvu, obouvání</li> <li>- běžná údržba oděvu a obuvi, ukládání, čištění</li> <li>- péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání</i></li> <li>- <i>udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>dodržovat zásady účelného oblékání</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p><b>PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)</li> <li>- pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití</li> <li>- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</li> <li>- lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev</i></li> <li>- <i>zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami</i></li> <li>- <i>vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i></li> <li>- <i>pracovat podle slovního návodu</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů</i></li> <li>- <i>využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic</i></li> <li>- <i>volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</i></li> <li>- <i>udržovat pořádek na pracovním místě; dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce</i></li> </ul>   |
| <p><b>PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- stavebnice, plošné, prostorové; sestavování jednoduchých modelů</li> <li>- práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy</li> <li>- montáž a demontáž jednoduchých předmětů</li> </ul>                                                                                                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebicemi</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>provádět při práci se stavebicemi jednoduchou montáž a demontáž</i></li> <li>- <i>pracovat podle slovního návodu, předlohy</i></li> <li>- <i>spojoval a rozpojovat různé jednoduché předměty</i></li> <li>- <i>udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce</i></li> </ul>                                                                                                     |
| <p><b>PĚSTITELSKÉ PRÁCE</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování; výživa rostlin; osivo</li> <li>- pěstování rostlin na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, jedovaté rostliny, koření, zelenina aj.)</li> <li>- pěstování pokojových rostlin, podmínky pro pěstování</li> <li>- zásady bezpečné práce s rostlinami</li> </ul>                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích</i></li> <li>- <i>pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě</i></li> <li>- <i>používat lehké zahradní náčiní</i></li> </ul>                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin</i></li> <li>- <i>ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny</i></li> <li>- <i>volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</i></li> <li>- <i>vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách</i></li> <li>- <i>dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě</i></li> </ul> |
| <p><b>PRÁCE V DOMÁCNOSTI</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní vybavení kuchyně</li> <li>- potraviny, výběr, nákup a skladování potravin</li> <li>- stolování; jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování</li> </ul>                                                                                                                                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>upravit stůl pro jednoduché stolování</i></li> <li>- <i>připravit jednoduchý pokrm</i></li> <li>- <i>chovat se vhodně při stolování</i></li> <li>- <i>orientovat se v základním vybavení kuchyně</i></li> <li>- <i>zvládat drobné úklidové práce</i></li> </ul>                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>znát základní vybavení kuchyně</i></li> <li>- <i>připravit jednoduché pohoštění</i></li> <li>- <i>uplatňovat zásady správné výživy</i></li> <li>- <i>dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování</i></li> </ul>                                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                       |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s drobným kuchyňským náčiním, bezpečnost při zacházení s kuchyňskými pomůckami</li> <li>- drobné úklidové práce, utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání prachu</li> </ul> |  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji</li> <li>- vědět, jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě</li> <li>- udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 2.stupeň 7. -10. ročník

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Očekávané výstupy<br>žák by měl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- práce s různým materiálem podle podmínek a vybavení školy; materiály, vlastnosti, užití v praxi (dřevo, kov, plasty)</li> <li>- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování</li> <li>- jednoduché pracovní operace a postupy</li> <li>- řemesla a tradice</li> <li>- základní dovednosti ručních prací</li> </ul>                                                                                                                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišovat různé druhy materiálů</li> <li>- získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech</li> <li>- zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu</li> <li>- orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech</li> <li>- vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky</li> <li>- dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím</li> </ul>                                                      |
| <b>PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- stavebnice – konstrukční, elektrotechnické; sestavování modelů; montáž a demontáž</li> <li>- práce s návodem, předlohou</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model</li> <li>- zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi</li> <li>- provádět údržbu jednoduchých předmětů</li> <li>- dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>PĚSTITELSKÉ PRÁCE</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní podmínky pro pěstování, základní zpracování půdy; výživa rostlin</li> <li>- zelenina, osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny, skladování, konzervování</li> <li>- okrasné rostliny, pokojové květiny; pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; využití květin v exteriéru a interiéru; aranžování a jednoduchá vazba květin</li> <li>- ovoce, druhy ovoce, způsob pěstování drobného ovoce, skladování, konzervování</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</li> <li>- pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě</li> <li>- znát hlavní zásady pěstování zeleniny</li> <li>- používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě</li> <li>- znát běžné druhy ovoce</li> <li>- seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin</li> <li>- vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty</li> <li>- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>- léčivé rostliny, koření, pěstování vybraných rostlin; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin; rostliny jedovaté; alergie</p> <p>- chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se zvířaty</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>PRÁCE V DOMÁCNOSTI</b></p> <p>- údržba a úklid v domácnosti, úklidové prostředky, postupy; bezpečnost při styku s čisticími prostředky; údržba oděvů a textilií, postupy; prací a čisticí prostředky a zacházení s nimi; elektrické spotřebiče, funkce a užití, ovládání, ochrana a údržba, bezpečnost provozu; nebezpečí úrazu elektrickým proudem</p> <p>- kuchyně, základní vybavení, udržování pořádku a čistoty; bezpečnost a hygiena provozu</p> <p>- potraviny, skupiny potravin; způsoby konzervace</p> <p>- příprava pokrmů, úprava pokrmů za studena; základní způsoby tepelné úpravy; základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů; zásady zdravé výživy</p> <p>- úprava stolu a stolování, jednoduché prostírání; chování u stolu; zdobné prvky a květiny na stole; prostírání při slavnostních příležitostech</p> | <p><i>- zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti</i></p> <p><i>- používat vhodné prostředky při práci v domácnosti</i></p> <p><i>- používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče</i></p> <p><i>- připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy</i></p> <p><i>- dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu</i></p> <p><i>- dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky</i></p> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence pracovní :**

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých schopností
- zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

**Kompetence k řešení problémů:**

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímat problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechávat se při řešení problému odradit nezdarem
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

**Kompetence k učení :**

- ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke svému vzdělávání

- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání nových poznatků
- používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- ovládat elementární způsoby práce s počítačem
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

#### **Kompetence personální a sociální :**

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

#### **Kompetence občanské :**

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

#### **Kompetence komunikativní:**

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

## **6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy**

### **Výsledky vzdělávání v základní škole speciální I. díl u žáků se STMP se hodnotí slovně podle následujícího přehledu:**

Součástí výchovně vzdělávacího procesu je **hodnocení žáků**. Hodnocení žáků je činnost, kterou učitel vykonává průběžně ve výuce i mimo její rámec po celý rok. Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládl, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Hodnocení by mělo být pro žáka vždy

motivující, je důležité posilovat především vnitřní motivaci, která je podporována žakovým vlastním sebehodnocením. K sebehodnocení jsou žáci vedeni již od nejnižších ročníků při komunikačních cvičeních. Zprvu probíhá hodnocení jednoduchou formou, s rozvojem komunikačních dovedností se rozšiřuje. V průběhu školního roku se soustředíme na individuální pokrok každého žáka. Výsledky vzdělávání v základní škole speciální se hodnotí **slovně**.

| KLASIFIKACE – otevřené slovní hodnocení žáků se středně těžkým mentálním postižením |                                      |                             |                                          |                                   |                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|-----------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|--------------------------|
| Předmět                                                                             | 1                                    | 2                           | 3                                        | 4                                 | 5                        |
| <b>Čtení</b>                                                                        | čte s porozuměním                    | čte s částečným porozuměním | čte bez porozumění                       | čte s pomocí                      | čtení dosud nezvládá     |
| <b>Psaní</b>                                                                        | píše úhledně                         | píše čitelně                | píše méně čitelně                        | snaží se psát                     | psaní dosud nezvládá     |
| <b>Matematika</b>                                                                   | počítá přesně                        | počítá s drobnými chybami   | počítá s pomocí                          | počítá jen s trvalou pomocí       | učivo dosud nezvládá     |
| <b>Informatika</b>                                                                  | zvládá bez obtíží                    | učivo zvládá                | zvládá s pomocí                          | zvládá jen s trvalou pomocí       | dosud nezvládá           |
| <b>Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda</b>                                             | učivu rozumí                         | učivo zvládá                | učivo částečně zvládá                    | učivo zvládá jen s trvalou pomocí | učivo dosud nezvládá     |
| <b>Hudební výchova</b>                                                              | zpívá velmi dobře                    | zpívá                       | má zájem o hudbu                         | zájem o hudbu je malý             | dosud nemá k hudbě vztah |
| <b>Výtvarná výchova</b>                                                             | je zručný/á a tvořivý/á              | je snaživý/á                | při práci potřebuje vedení               | potřebuje trvalou dopomoc         | práce se mu dosud nedaří |
| <b>Tělesná výchova</b>                                                              | je obratný/á a zdatný/á              | cvičí s nadšením            | cvičí                                    | cvičí s pomocí                    | cvičí s trvalou pomocí   |
| <b>Výchova ke zdraví</b>                                                            | učivu rozumí                         | učivo zvládá                | učivo částečně zvládá                    | učivo zvládá jen s trvalou pomocí | učivo dosud nezvládá     |
| <b>Pracovní výchova</b>                                                             | je zručný/á, snaživý/á, samostatný/á | je zručný/á, snaživý/á,     | při práci potřebuje vedení, ale snaží se | potřebuje dopomoc                 | práce se mu dosud nedaří |
| <b>Řečová Výchova</b>                                                               | NEKLASIFIKUJE SE                     |                             |                                          |                                   |                          |

**Základní kritéria hodnocení:**

- naplňování klíčových kompetencí a zvládnutí očekávaných výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních možností žáka. Vždy je nutné přihlížet ke všem případným dalším postižením žáka,
- zlepšování úrovně komunikačních dovedností,
- schopnost řešit sociální situace,
- míra zodpovědnosti, kterou žák pocítuje.

**Podkladem pro hodnocení je:**

- pozorování žáka
- sledování výkonů žáka
- sledování pokroků žáka
- analýza výsledků činností žáka
- písemné a ústní projevy žáka,
- pohybové, sebeobslužné dovednosti žáka

U žáků ZŠ speciální plní hodnocení zejména funkci zpětnovazební a poznávací. Hodnocení by mělo být převážně pozitivní a pro žáky motivující. Při hodnocení pedagog zohledňuje individuální pokrok každého žáka s přihlédnutím k jeho speciálním vzdělávacím potřebám, rozsahu postižení a individuálním zvláštnostem. Hodnocení se provádí průběžně během školního roku motivační známkou, příp. se používají alternativní způsoby hodnocení. Na konci každého klasifikačního období se vydává vysvědčení se slovním hodnocením.

**Kritéria slovního hodnocení na vysvědčení v jednotlivých předmětech:****Čtení**

- zvládá učivo v daném ročníku, pracuje podle IVP
- dosahuje pokroků, nedaří se mu postupovat, došlo k regresi
- čte hlásky, slabiky, slova s otevřenými slabikami, slova s uzavřenými slabikami, slova se shluky souhlásek, jednoduché věty, krátké texty
- čte samostatně, s malou pomocí, s pomocí, s trvalou pomocí

- čte přesně, s malými chybami, s chybami, nepřesně
- čte s porozuměním, čtenému textu rozumí částečně, čtenému textu nerozumí
- čte plynule, při čtení slabikuje, hláskuje
- snaží se, má kladný vztah ke čtení, lepšímu výkonu ve čtení by přispěla větší snaha
- domácí příprava je nezbytná, po domácí přípravě čte lépe, lepšímu výkonu ve čtení by přispěla pečlivější domácí příprava
- je třeba zaměřit se na ...

### Psaní

- zvládá učivo v daném ročníku, pracuje podle IVP
- dosahuje pokroků, nedaří se mu postupovat, došlo k regresi
- opisuje písmena, slabiky, slova, jednoduché věty, krátké texty
- přepisuje písmena, slabiky, slova, jednoduché věty, krátké texty
- píše úhledně, čitelně, méně úhledně, méně čitelně, snaží nebo nesnaží se psát čitelně, úhledně
- má osvojeny tvary písmen, tvary některých písmen si plete, nepamatuje si tvary písmen
- zná tvary psacího, tiskacího písma
- zvládá diktát písmen, slabik, slov, vět
- snaží se psát správně, má kladný vztah k práci
- je třeba zaměřit se na ...

### Řečová výchova

- vyjadřuje se srozumitelně, jednotlivé hlásky vyslovuje správně a zřetelně
- vyjadřování je méně srozumitelné, převážně nesrozumitelné
- výslovnost některých hlásek je třeba dále procvičovat, některé hlásky se mu nedaří správně vyslovovat
- má dostatečnou slovní zásobu, slovní zásobu je třeba dále rozvíjet
- vyjadřuje se jednoslovně, ve slovních spojeních, ve větách
- umí tvořit otázky a odpovídat na ně
- spontánně komunikuje s ostatními, s ostatními komunikuje po výzvě, povzbuzení, nevyhledává kontakt s ostatními
- snaží se komunikovat, nechce nebo nedokáže komunikovat
- při řečovém projevu používá správné gramatické tvary, je třeba dále nacvičovat používání správných gramatických tvarů

- je třeba zaměřit se na ...

### Matematika

- zvládá učivo v daném ročníku, pracuje podle IVP
- dosahuje pokroků, nedaří se mu postupovat, došlo k regresi
- počítá v oboru do ...
- zná číselnou řadu do ...
- zvládá diktát číslic do ...
- porovnává čísla do ...
- zvládá rozklady čísel do ...
- zvládá příklady typu ...
- zvládá násobení a dělení ...
- rozumí slovním úlohám, slovní úlohy řeší samostatně, s pomocí
- zná, pojmenuje, třídí geometrické tvary ...
- počítá s penězi v oboru do ...
- určuje čas na hodinách na hodiny, půl hodiny, čtvrt hodiny, tři čtvrtě hodiny, na minuty
- snaží se, má kladný vztah k práci
- je třeba zaměřit se na ...

### Informatika

- pracuje samostatně, podle pokynů učitele, s pomocí, s trvalou pomocí
- zvládá základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, zvládá s pomocí
- s myší, s klávesnicí dokáže pracovat, pracuje s pomocí, nedaří se mu pracovat
- dokáže pracovat s textovým editorem, v textovém editoru pracuje s pomocí
- dokáže psát na počítači jednoduchá slova, krátké věty
- aktivně využívá výukové a vzdělávací programy
- dokáže využívat program Malování, částečně využívá program Malování
- daří se mu pracovat s webovým prohlížečem
- dokáže si vyhledat informace na internetu

- rád hraje hry na počítači
- pracuje na počítači se zájmem, snaží se
- je třeba zaměřit se na ...

#### Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda

- učivu rozumí, částečně rozumí, nerozumí
- získané znalosti a dovednosti dokáže uplatnit v běžném životě, při orientaci v okolním prostředí, při řešení různých životních situací, většinou dokáže uplatnit, uplatňuje s pomocí, nedaří se mu uplatňovat
- na otázky odpovídá správně, na některé otázky odpovídá správně, na otázky odpovídá s nápovědou, s dopomocí
- orientuje se v probíraných tématech, byl seznámen s probíranými tématy
- při praktických činnostech spolupracuje se svými spolužáky, snaží se spolupracovat
- má zájem o probíraná témata, snaží se
- je třeba zaměřit se na ...

#### Pracovní a výtvarná výchova

- dokáže samostatně vykonávat jednoduché pracovní činnosti, pracuje samostatně, ale s menší jistotou, podle pokynů učitele, pod vedením učitele, s pomocí, s trvalou pomocí
- je zručný, méně zručný
- má tvořivé schopnosti, tvořivé schopnosti je třeba dále rozvíjet
- pracuje trpělivě, pečlivě, rychle, pomalu, občas potřebuje povzbudit k trpělivosti, pečlivosti, lepším výsledkům práce by přispělo více trpělivosti, pečlivosti,
- je pohotový, orientuje se na pracovišti
- na pracovišti udržuje pořádek, čistotu
- výsledky práce má zdařilé, méně zdařilé, neúspěšné
- dokáže pracovat podle návodu, dodržuje postup práce, ovládá postupy a způsoby práce, nedaří se mu dodržovat postupy práce
- dokáže požádat o pomoc
- dokáže vytrvat v práci až do jejího dokončení, občas potřebuje povzbudit k dokončení práci, je třeba učit se vytrvalosti v práci
- sebeobslužné činnosti zvládá samostatně, podle pokynů učitele, s pomocí, s trvalou pomocí
- práce se mu daří, snaží se, ale práce se mu zatím nedaří, práce by se mu více dařila, pokud by se více snažil
- má zájem o výtvarné a pracovní činnosti

- je třeba zaměřit se na ...

#### Hudební výchova

- dokáže zpívat sám, zpívá pouze ve skupině
- zpívá pěkně, dodržuje melodii, zpívá rád, zpěv je třeba dále rozvíjet
- dokáže napodobit jednoduché rytmické činnosti, občas se mu podaří napodobit některé rytmické činnosti, rytmické činnosti je třeba dále procvičovat, zatím nedokáže napodobit jednoduché rytmické činnosti
- rád doprovází hudbu na jednoduché hudební nástroje
- rád poslouchá hudbu, dokáže vnímat hudbu, dokáže ji emocionálně prožívat
- má vztah k hudebním činnostem, pouze k některým hudebním činnostem
- je třeba zaměřit se na ...

#### Tělesná výchova

- je obratný, hbitý, při některých pohybových činnostech je obratný, hbitý, je méně obratný, neobratný
- orientuje se v prostoru, orientaci v prostoru je třeba dále procvičovat
- dokáže napodobit cvičení podle učitele, občas cvičí s pomocí učitele, cvičí pouze s pomocí učitele
- cvičí raději sám, ve skupině
- rád soutěží, rád vítězí
- pamatuje si, zná, dodržuje pravidla her, pravidla her si nepamatuje, pravidla her nedokáže při hře aplikovat
- má rád pohybové činnosti, pohybových činností se účastní pouze jako pozorovatel
- při pohybových činnostech je ohleduplný vůči ostatním, uvědomuje si a dodržuje pravidla bezpečnosti v různých situacích
- je třeba zaměřit se na ...

Cílem **autoevaluace** je posouzení úrovně podmínek, v nichž probíhá vzdělávání a výchova ve škole a nastavení postupů, které napomohou ke zvýšení kvality a efektivity celého procesu.

## Podklady pro zpracování vlastního hodnocení

- Školní vzdělávací program
- Třídní knihy
- Záznamy z porad školy
- Hospitační záznamy
- Žákovské testy
- Protokoly a záznamy o kontrolách školy
- Dokumentace školy ( provozní, personální)
- Dotazníky, ankety směřující jak k žákům tak k rodičům
- Zprávy o škole v tisku
- Hodnotící zprávy ze strany veřejnosti na aktivity školy
- Hodnocení školy ze strany spolupracujících organizací

Autoevaluaci školy chápeme jako příležitost reagovat na pozitivní ale i negativní ohlasy vzdělávacího a výchovného procesu ze strany pedagogického sboru, rodičovské veřejnosti a nejčastěji ze strany žáků. Autoevaluační proces především v oblasti vzdělávání probíhá denně.

Hlavní autoevaluační činnost je předpokládána v dvouletém cyklu. Tyto výsledky jsou hlavním zdrojem informací , které využijeme ke zdokonalování vzdělávacího a výchovného procesu . Předpokládáme , že evaluační nástroje v jednotlivých sledovaných oblastech se mohou vyvíjet i měnit.

### Autoevaluace školy a rozvržení evaluačních činností

| Oblast autoevaluace          | Cíle a kritéria | Nástroje autoevaluace                                                        | Rozvržení evaluace v činnosti školy                               |
|------------------------------|-----------------|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| <i>Podmínky vzdělávacího</i> | Klima školy     | Anketní činnost směrem k žákům a rodičovské veřejnosti a ostatní veřejnosti, | průběžně<br>plánované a příležitostné akce školy s účastí rodičů, |

|                                |                                                                                                                             |                                                                                                                                      |                                         |
|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| <i>procesu</i>                 |                                                                                                                             | pedagogické rady                                                                                                                     | pedagogické rady,<br>rodičovské schůzky |
|                                | Řízení školy                                                                                                                | Pravidelné porady, pedagogické rady                                                                                                  | plánované porady                        |
|                                | Prostorové podmínky                                                                                                         | Požadavky pedagog.sboru<br>a dalších pracovníků školy                                                                                | únor<br>září                            |
|                                | Materiální podmínky                                                                                                         | Požadavky pedagog.sboru<br>a dalších pracovníků školy<br>požadavky rodičů<br>požadavky žáků<br>požadavky vyplývající ze zavádění ŠVP | průběžně<br>květen                      |
| <i>Vzdělávací<br/>program</i>  | Kontrola a předávání zkušeností z realizace ŠVP                                                                             | Běžné porady<br>pedagogické rady<br>hospitační činnost                                                                               | průběžně<br>plánované porady            |
| <i>Průběh<br/>vzdělávání</i>   | Podpora pedagogické práce ve vyučovacím procesu                                                                             | Hospitační činnost<br>Výsledky vyučovacího procesu-žakovské<br>práce                                                                 | průběžně                                |
|                                | Podpora osobnostního růstu učitelů a jejich praktických<br>dovedností včetně dalšího vzdělávání pedagogických<br>pracovníků | Hospitace , žakovské práce, akce školy                                                                                               | průběžně                                |
| <i>Výsledky<br/>vzdělávání</i> | Dosahování vzdělávacích cílů                                                                                                | Rozhovor , hospitace , žakovské práce,<br>výsledky žáků v soutěžích                                                                  | průběžně                                |
|                                | Osobnostní a intersociální způsobilost<br>žáků                                                                              | Rozhovory, ankety<br>pravidelné měsíční vyhodnocení                                                                                  | každý měsíc                             |
|                                | Výsledky praktických činností , návyky dovednosti                                                                           | Rozhovory, ankety<br>pravidelné měsíční vyhodnocení, hospitace                                                                       | průběžně                                |

|                                        |                |                                                                             |          |
|----------------------------------------|----------------|-----------------------------------------------------------------------------|----------|
|                                        |                | ohlasy žáků, kteří ukončili na škole<br>vzdělání a přešli do učebních oborů |          |
|                                        | Testování žáků | Činnosti vedoucí k porovnání úrovně žáků<br>včetně testů                    | průběžně |
| <b><i>Vztah rodičů a<br/>školy</i></b> |                | Ankety, spolupráce se Školskou radou                                        |          |

## Díl II – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

### Pojetí a cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v základní škole speciální

#### Pojetí vzdělávání

Škola zajišťuje vzdělávací služby všem mentálně a kombinovaně postiženým dětem v povinném školním vzdělávání.

Vlastní obsah vzdělávání žáků s nejtěžšími formami zdravotního postižení je sebeobsluha, hygiena a stravování. Snahou při vzdělávání v přizpůsobených podmínkách a za odborného speciálně pedagogického vedení je, aby si žáci osvojovali elementární vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní získat určitou míru soběstačnosti. Každá osvojená dovednost se projeví ve zlepšení kvality života těchto žáků i jejich nejbližšího okolí. Rozvoj psychiky je úzce spojen s rozvíjením tělesných funkcí, zejména motoriky.

Vzdělávání vyžaduje speciálně upravené podmínky odpovídající potřebám žáků a závažnosti jejich postižení. Jde o otevřený variabilní proces probíhající s využíváním specifických metod, které napomáhají překonávat i komunikační bariéry. Jedná se především o využívání alternativních a augmentativních systémů komunikace. Je doplněno různými formami rehabilitačních a relaxačních činností dle podmínek školy.

Vyučování je individualizované. Vnitřní členění tříd nevychází z věkových charakteristik žáků, ale z úrovně jejich **individuálních schopností a potřeb**, které jsou určující pro obsah vzdělávání. Režim dne je rozdělen na pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry, které odpovídá možnostem zatížení žáků. Pro každého žáka je vypracován individuální vzdělávací plán. Všechna podpůrná opatření směřují k rozvíjení celé osobnosti. Jdou v souladu s návrhy ošetřující lékařů.

K organizačnímu zabezpečení patří i vhodné prostorové a materiální vybavení – třída a místnost pro relaxaci a individuální práci se žákem, vhodný nábytek, kompenzační pomůcky potřebné pro rozvíjení hybností žáků.

Vzdělávací program pro žáky s těžkými formami mentálního postižení je plně prostupný se vzdělávacím programem pro žáky se středně těžkým mentálním postižením a v případě akcelerace vývoje rozumových schopností žáka je možné jeho převedení do vhodnějšího vzdělávacího programu.

**Žáci s hlubokým mentálním postižením**, kterým bylo stanoveno plnění školní docházky jiným způsobem, jsou někteří vzděláváni podle individuálního vzdělávacího plánu sestaveného v souladu s tímto ŠVP. Jednotlivé plány vypracovává vyučující žáka na základě doporučení odborných pracovníků z SPC. S IVP učitel seznamuje rodiče (zákonné zástupce), se kterými po celou dobu také spolupracuje.

Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu u **žáků s kombinovaným postižením** (mentálním postižením a dalším zdravotním postižením – tělesným, zrakovým, sluchovým, těžkými vadami řeči a autismem) je třeba vycházet z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků a uplatňovat při vzdělávání speciálně pedagogické postupy a alternativní metody výuky. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace, sebeobsluhy a dalších dovedností potřebných k úspěšné integraci do společnosti. Vzdělávání těchto žáků vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, podnětné a vstřícné školní prostředí a využití všech podpůrných opatření. ŠVP je podkladem pro vypracování individuálních vzdělávacích plánů.

Vzdělávací obsah pro tyto žáky je možné přizpůsobit a upravit tak, aby bylo dosahováno souladu mezi vzdělávacími požadavky a jejich skutečnými možnostmi. Do ŠVP se zařazují vyučovací předměty vytvořené podle vzdělávacích potřeb žáků s daným druhem postižení (např. u žáků se sluchovým postižením hudebně dramatická výchova, u žáků se zrakovým postižením hudební nauka, hra na hudební nástroj aj.) a předměty speciálně pedagogické péče. Jde zejména o individuální logopedickou péči, alternativní způsoby komunikace, prostorovou orientaci a samostatný pohyb zrakově postižených, zrakovou stimulaci, práci s optickými pomůckami, zdravotní tělesnou výchovu apod. dle možností školy.

Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb a posuzování možností jednotlivých žáků poskytují, se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců žáka, pomoc školská poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra). .

**Pro úspěšné vzdělávání žáků s kombinací postižení je potřebné zabezpečit tyto podmínky:**

- uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby žáka
- umožnit při vzdělávání využívání všech podpůrných opatření
- uplatňovat princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- zabezpečit výuku ve všech předmětech včetně předmětů speciálně pedagogické péče pedagogickým pracovníkem s příslušnou kvalifikací
- zohlednit druh, stupeň a míru postižení při hodnocení výsledků vzdělávání
- odstraňovat architektonické bariéry a provádět potřebné změny, případně úpravy školního prostředí
- spolupracovat se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a s odborníky z jiných resortů při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů
- spolupracovat s ostatními školami, které vzdělávají žáky se stejným druhem postižení

- umožnit ve ŠVP – pokud zdravotní postižení žáka objektivně neumožňuje realizaci vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru RVP ZŠS nebo jeho části – nahradit příslušný vzdělávací obsah nebo jeho část příbuzným, případně jiným vzdělávacím obsahem, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem
- upravit a formulovat očekávané výstupy vzdělávacích oborů v jednotlivých obdobích tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné a splnitelné a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva
- uplatňovat alternativní formy komunikace
- umožnit v případě potřeby, v souladu s právními předpisy, působení asistenta pedagoga a osobního asistenta ve třídě nebo studijní skupině
- vytvářet vhodné vzdělávací nabídky a tím podporovat zájmy žáků

## Cíle vzdělávání

Ve vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem v základní škole speciální nelze předpokládat dosažení cílů základního vzdělávání.

Zaměříme se na rozvoj elementárních komunikačních dovedností, pohybové samostatnosti, základů sebeobsluhy a maximálně možné soběstačnosti, která je u každého žáka individuální. Velice důležitá je kultivace osobnosti žáků, rozvíjení jejich estetického cítění a zájmů, výtvarných a hudebních schopností a nejjednodušších pracovních dovedností. Pro vzdělávání těchto žáků zajišťujeme atmosféry jistoty a bezpečí jako základu vytváření vztahů.

Budeme usilovat o naplnění těchto cílů:

- vést žáky k osvojení základních hygienických návyků a činností týkajících se sebeobsluhy
- rozvíjet pohyblivost žáků a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích k okolí
- vést žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjet žákovu pozornost, vnímavost a poznání

## Klíčové kompetence

Utváření klíčových kompetencí tvoří základ dalšího rozvoje žáků a jejich integrace do společnosti. K utváření a rozvíjení kompetencí musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Vzhledem k závažnému poškození kognitivních funkcí u žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je kladen důraz především na klíčové kompetence **komunikativní, sociální a personální, pracovní**.

**Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.**

| Klíčové kompetence                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                             |
|----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| Na konci základního vzdělávání by měl žák zvládat: |                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Vzdělávací oblasti                                          |
| <b>Kompetence k učení</b>                          | <ul style="list-style-type: none"><li>- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat</li><li>- pozná a rozlišuje základní piktogramy</li><li>- pozná tiskací písmena</li><li>- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti</li><li>- používá učební pomůcky</li></ul> | <b>Člověk a komunikace</b><br><br><b>Člověk a jeho svět</b> |
| <b>Kompetence k řešení problémů</b>                | <ul style="list-style-type: none"><li>- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování</li><li>- chápe a plní jednoduché příkazy</li><li>- orientuje se v okolním prostředí</li><li>- orientuje se v časovém režimu dne</li></ul>                                                         |                                                             |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                        |
|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
|                                         | - překonává pocity strachu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Umění a kultura</b><br><br><b>Člověk a zdraví</b><br><br><b>Člověk a svět práce</b> |
| <b>Kompetence komunikativní</b>         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace</li> <li>- reaguje na své jméno</li> <li>- reaguje na jednoduché pokyny</li> <li>- vyjadřuje souhlas či nesouhlas</li> <li>- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky</li> <li>- dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem</li> </ul> |                                                                                        |
| <b>Kompetence sociální a personální</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla</li> <li>- zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí</li> <li>- rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena)</li> <li>- navazuje kontakty a adekvátně se dorozumívá s okolím</li> <li>- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky</li> <li>- chová se zdrženlivě k neznámým osobám</li> </ul>                   |                                                                                        |
| <b>Kompetence pracovní</b>              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny</li> <li>- poznává a používá předměty denní potřeby</li> <li>- rozlišuje předměty různé velikosti a tvaru, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje</li> <li>- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály</li> <li>- podílí se na jednoduchých praktických činnostech</li> </ul>                             |                                                                                        |

## 7. Učební plán

| Vzdělávací oblasti                           | Vzdělávací obory                                             | 1. – 10. ročník         |
|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|-------------------------|
|                                              |                                                              | Počet hodin týdně       |
|                                              |                                                              | Minimální časová dotace |
| Člověk a komunikace                          | Rozumová výchova                                             | 30                      |
|                                              | Řečová výchova                                               | 20                      |
| Člověk a jeho svět                           | Smyslová výchova                                             | 40                      |
| Umění a kultura                              | Hudební výchova                                              | 10                      |
|                                              | Výtvarná výchova                                             | 10                      |
| Člověk a zdraví                              | Pohybová výchova                                             | 20                      |
|                                              | Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova | 40                      |
| Člověk a svět práce                          | Pracovní výchova                                             | 20                      |
| Disponibilní časová dotace                   |                                                              | <b>20</b>               |
| <b>Celková povinná týdenní časová dotace</b> |                                                              | <b>210</b>              |

Celková povinná časová dotace je tvořena minimální časovou dotací pro vzdělávací oblasti (vzdělávací obory) a disponibilní časovou dotací. **Týdenní časová dotace může být upravena podle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáků** (minimální týdenní hodinová dotace pro jednotlivé ročníky se stanovuje na 18 hodin, nesmí být překročena maximální týdenní hodinová dotace stanovená pro jednotlivé ročníky 24 hodin)

Výuka probíhá formou vyučovací bloků, ve kterých je sdruženo více předmětů v poměru, který odpovídá časové dotaci předmětu pro jednotlivé ročníky. Režim dne obsahuje pravidelné střídání výuky a odpočinku či hry. Činnosti probíhají ve skupině a některé jako individuální výuka. Vyučování se nerealizuje pouze ve třídě, ale obsahuje také učení v blízkém okolí (vycházky, nákupy, divadelní představení apod.).

## Školní učební plán

| Vzdělávací oblasti                           | Vzdělávací předměty | Ročník/minimální časová dotace |           |           |           |           |           |           |           |           |           | Celkem     |
|----------------------------------------------|---------------------|--------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|------------|
|                                              |                     | 1.                             | 2.        | 3.        | 4.        | 5.        | 6.        | 7.        | 8.        | 9.        | 10.       |            |
| Člověk a komunikace                          | Rozumová výchova    | 3                              | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 30         |
|                                              | Řečová výchova      | 2                              | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 20         |
| Člověk a jeho svět                           | Smyslová výchova    | 4                              | 4         | 4         | 4/1       | 4/1       | 4/1       | 4/1       | 4/1       | 4/1       | 4/1       | 40/7       |
| Umění a kultura                              | Hudební výchova     | 1/1                            | 1/1       | 1/1       | 1/1       | 1/1       | 1/1       | 1/1       | 1/1       | 1/1       | 1/1       | 10/10      |
|                                              | Výtvarná výchova    | 1                              | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 10         |
| Člověk a zdraví                              | Tělesná výchova     | 6                              | 6         | 6         | 6         | 6         | 6         | 6         | 6         | 6         | 6         | 20+40      |
| Člověk a svět práce                          | Pracovní výchova    | 2                              | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2/1       | 2/1       | 2/1       | 20/3       |
| Disponibilní časová dotace                   |                     | 1                              | 1         | 1         | 2         | 2         | 2         | 2         | 3         | 3         | 3         | <b>20</b>  |
| <b>Celková povinná týdenní časová dotace</b> |                     | <b>20</b>                      | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>21</b> | <b>21</b> | <b>21</b> | <b>21</b> | <b>22</b> | <b>22</b> | <b>22</b> | <b>210</b> |

Disponibilní časová dotace: Smyslová výchova 1 hod 4. – 10. ročník

Hudební výchova 1 hod 1. – 10. ročník

Pracovní výchova 1 hod 8. – 10. ročník

## 8. Učební osnovy

Žákům s nejtěžším mentálním postižením náleží nejvyšší míra podpůrných opatření. Komplexní speciálně pedagogické působení na tělesný a duševní vývoj žáků s respektováním jejich individuálních potřeb vytváří z vyučování otevřený variabilní proces. Z toho vyplývá i jiná organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáků.

Vzdělávací obsah základního vzdělávání žáků s nejtěžšími formami mentálního postižení je rozdělen do **vzdělávacích oblastí**:

| Vzdělávací oblasti  | Vzdělávací obory                                                                  | Vzdělávací předměty               |
|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|
| Člověk a komunikace | Rozumová výchova, Řečová výchova                                                  | Rozumová výchova, Řečová výchova  |
| Člověk a jeho svět  | Smyslová výchova                                                                  | Smyslová výchova                  |
| Umění a kultura     | Hudební výchova, Výtvarná výchova                                                 | Hudební výchova, Výtvarná výchova |
| Člověk a zdraví     | Pohybová výchova, Zdravotní tělesná výchova<br>nebo Rehabilitační tělesná výchova | Tělesná výchova                   |
| Člověk a svět práce | Pracovní výchova                                                                  | Pracovní výchova                  |

### 8.1. ČLOVĚK A KOMUNIKACE

#### Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a komunikace** má prvořadé postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace s okolím. Prostředkem vzdělávání není psané slovo a často ani mluvená řeč. Využívají se různé formy augmentativní a alternativní komunikace, které vedou k osvojení dovedností dorozumívání se s okolím a vytváření **pocitu jistoty a bezpečí**, který kontakt se sociálním okolím přináší.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech: **Rozumová výchova**

**Řečová výchova**

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná. Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci jejich individuálních možností. Realizuje se v předmětu **Rozumová výchova a Řečová výchova**.

| Vzdělávací oblasti  | Vzdělávací předměty | Ročník/ minimální časová dotace |    |    |    |    |    |    |    |    |     | Celkem |
|---------------------|---------------------|---------------------------------|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|--------|
|                     |                     | 1.                              | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8. | 9. | 10. |        |
| Člověk a komunikace | Rozumová výchova    | 3                               | 3  | 3  | 3  | 3  | 3  | 3  | 3  | 3  | 3   | 30     |
|                     | Řečová výchova      | 2                               | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2   | 20     |

## 8. 1. 1 ROZUMOVÁ VÝCHOVA

### Charakteristika předmětu

Vytváří u žáků základní vědomosti prostřednictvím bazální stimulace. Rozumová výchova podporuje u žáků rozvoj vnímání prostřednictvím předkládaných dějů a situací. Prožívanými zkušenostmi získávají žáci nové vědomosti. Naplňují tak přirozenou potřebu vědění a získávání nových poznatků, sebevyjádření a seberealizace. Obor **Rozumová výchova** je vyučován jako samostatný stejnojmenný předmět, prolíná se však všemi vzdělávacími oblastmi a předměty.

Rozumová výchova je vyučována ve všech ročnících 3 hodiny týdně.

Je rozdělen do tematických okruhů: ***Rozvíjení poznávacích schopností***  
***Rozvíjení logického myšlení a paměti***  
***Rozvíjení grafických schopností***

### Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí u žáků tím, že vede žáka k:

- rozvíjení poznávacích schopností
- zvědavosti a vlastní aktivitě
- uplatnění minulé zkušenosti
- rozvíjení pozitivního vztahu k získávání zkušeností
- rozvoji soustředění a pozornosti při činnostech a komunikaci

- poznávání osob ve svém okolí
- poznávání běžně používaných předmětů
- vytváření a upevňování zásad sociálně přijatelného chování
- rozvíjení rozumových schopností na maximální možnou úroveň
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- osvojení základů orientace
- osvojení grafomotorických cvičení, základy hůlkového písma
- rozvoji matematických představ

S obsahem předmětu se žák seznámí prostřednictvím následujících **metod a forem práce**:

- forma práce frontální, individualizovaná a individuální
- pozorování, experiment, exkurze, vycházka, třídění komponentů, postřehování, počítání
- globální čtení, piktogramy, obrázky, sociální čtení, hra na obchod, poslech reprodukováné řeči

#### Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Očekávané výstupy<br>žák by měl:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b><i>ROZVÍJENÍ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ</i></b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastní osoba; znát a používat vlastní jméno, oslovení; části těla a jejich pojmenovávání</li> <li>- sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky; péče o zdraví</li> <li>- rodina, členové rodiny, jména členů rodiny</li> <li>- škola, třída, seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově, školní pomůcky, vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec – dívka), učitelé</li> <li>- prostorová orientace; časová orientace (roční období, části dne)</li> <li>- poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti</li> <li>- třídění a řazení předmětů podle různých kritérií</li> <li>- sociální čtení – poznávání běžně používaných symbolů; sociální počty – poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků</li> <li>- psychomotorické hry</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat</i></li> <li>- <i>reagovat na oslovení jménem, znát své jméno</i></li> <li>- <i>znát členy své rodiny</i></li> <li>- <i>poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem</i></li> <li>- <i>vnímat různé podněty a reagovat na ně</i></li> <li>- <i>orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor</i></li> <li>- <i>poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti</i></li> <li>- <i>vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže</i></li> <li>- <i>řadit obrázky podle zadaných kritérií</i></li> </ul> |
| <b><i>ROZVÍJENÍ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI</i></b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- manipulační činnosti</li> <li>- základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra</li> <li>- orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>koncentrovat se na určitou činnost</i></li> <li>- <i>rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků</i></li> <li>- <i>zvládnout složení dějových obrázků</i></li> <li>- <i>orientovat se na stránce, na řádku</i></li> <li>- <i>číst vybraná písmena a krátká slova</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>-vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost), zobecňování (jablka, hrušky = ovoce), konkretizace (ovoce = jablko, hruška), abstrakce – barva, počet, negace, příčinné souvislosti</p> <p>-návěst čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty</p> <p>-porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků</p> <p>-představy počtu, vytváření představ; posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování čísel</p> | <p><i>- opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku</i></p> <p><i>- přiřazovat číslce počtu prvků</i></p>                                                                                                                                                                          |
| <p><b>ROZVÍJENÍ GRAFICKÝCH SCHOPNOSTÍ</b></p> <p>- rozvíjení hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů</p> <p>- uvolňovací cvičení ruky, prstů, manipulační činnosti s předměty</p> <p>- oblouky – horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky</p> <p>- písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen; první písmeno jména, ukázaného předmětu</p> <p>- hůlkové písmo</p> <p>- číslce</p>                           | <p><i>- uchopit a podržet podaný předmět</i></p> <p><i>- uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní</i></p> <p><i>- nakreslit různé druhy čar</i></p> <p><i>- poznat grafickou podobu písmen</i></p> <p><i>-napsat několik vybraných tiskacích písmen a čísel</i></p> <p><i>-poznat základní geometrické tvary</i></p> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák:**

**Kompetence k učení:**

- přiřazovat
- třídit
- vybírat na pokyn
- porozumět znakům, pojmům a symbolům

**Kompetence k řešení problémů:**

- zvládat rituály
- poznat strukturu dne a vyučovací hodiny
- orientovat se v čase
- poznávání znaků a symbolů

**Kompetence komunikativní:**

- spolupracovat s pedagogem při práci
- pomocí slov, znaků a symbolů vyjádřit svá přání a potřeby

**Kompetence sociální a personální:**

- za pomoci učitele pracovat ve skupině
- reagovat na přítomnost blízké a cizí osoby

**Kompetence pracovní:**

- plnit zadané úkoly s pomocí učitele nebo asistenta
- seznamovat se s různými druhy manipulace

## 8.1.2 ŘEČOVÁ VÝCHOVA

### Charakteristika předmětu

Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků. Zahrnuje tematický okruh ***Rozvíjení komunikačních dovedností***, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Řečová výchova je jako předmět součástí všech vzdělávacích oblastí a předmětů. Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná a vzdělávání běžně užívanými metodami není možné, jsou určeny **Augmentativní a alternativní komunikační systémy**. Tyto systémy jim napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty (znak do řeči, sociální čtení, usnadňovaná komunikace, bazální stimulace, aj.)

Předmět **Řečová výchova** je vyučován jako samostatný předmět, prolíná se však všemi vzdělávacími oblastmi. Řečová výchova je vyučována ve všech ročnících 2 hodiny týdně.

### Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v předmětu řečová výchova vede k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím že vede žáka:

- k rozvíjení rozumových schopností
- k rozvíjení poznávacích schopností

- k rozvoji komunikačních dovedností verbálních i neverbálních
- k co největší možné samostatnosti

#### Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Očekávané výstupy<br>žák by měl:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b><i>ROZVÍJENÍ KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií</li> <li>- oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání</li> <li>- sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacie, napodobování hlasů a zvuků</li> <li>- fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov; spontánní a jednoduché tematické rozhovory</li> <li>- systémy augmentativní a alternativní komunikace</li> <li>- počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace</li> <li>- kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby</i></li> <li>- <i>snažit se o správné dýchání</i></li> <li>- <i>vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty</i></li> <li>- <i>znát své jméno a reagovat na oslovení jménem</i></li> <li>- <i>znát jména nejbližších osob a spolužáků</i></li> <li>- <i>umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty</i></li> <li>- <i>sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem</i></li> <li>- <i>využívat komunikační počítačové hry</i></li> </ul> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

#### Kompetence k učení:

- porozumění řeči a rozvoj pasivní a aktivní slovní zásoby
- rozvoj paměti
- porozumění jednoduchým znakům a symbolům

#### Kompetence k řešení problémů:

- používání verbální stránky komunikace
- používání znaků a symbolů k dorozumívání

#### Kompetence komunikativní:

- vyjadřovat svá přání a potřeby
- vyjadřování souhlasu a nesouhlasu

#### Kompetence sociální a personální:

- spolupráci s pedagogy
- navázání vztahů mezi spolužáky
- zvládnout ostatní sociální vztahy

#### **Kompetence pracovní:**

- spolupráci při cvičeních motoriky mluvidel a mimiky
- napodobování gest

## **8.2. ČLOVĚK A JEHO SVĚT**

### **Charakteristika vzdělávací oblasti**

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátory a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů. Žáci si osvojují vhodné chování a jednání, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci, tolerovat je, poznávat své nejbližší okolí a utvářet si k němu citový vztah, navzájem si pomáhat a spolupracovat.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět se realizuje vzdělávacím oborem **Smyslová výchova**, která systematicky procvičuje zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmatové vnímání, vizuomotoriku a prostorovou orientaci vždy v konkrétních situacích. Prolíná všemi vzdělávacími obory a vytváří předpoklady pro zvládání jejich vzdělávacích obsahů.

Je vyučován v předmětu **Smyslová výchova** po celou dobu školní docházky v rozsahu 4 hodiny, od 4. ročníku posílen o 1 hod. z disponibilní dotace na snadnější rozvíjení a upevňování schopností.

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů: ***Rozvíjení zrakového vnímání***

***Rozvíjení sluchového vnímání***

***Rozvíjení hmatového vnímání***

***Prostorová a směrová orientace***

***Rozvíjení čichového a chuťového vnímání***

### **Cílové zaměření vzdělávací oblasti**

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- orientaci v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenovávání základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barev a zvuku
- napodobování předváděných pohybů
- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

S obsahem předmětu se žák seznámí prostřednictvím následujících **metod a forem práce**:

Formy práce:

- individuální
- kolektivní
- frontální
- názorné vyučování
- multisenzorický přístup
- výklad
- pozorování
- vycházky

S používáním prvků těchto metod:

- alternativní a augmentativní komunikace
- prvky programu Montessori pro smyslové vnímání a rozumovou výchovu
- prvky Lyonské školy dr. Marie Šustrové pro nácvik řeči a rozumovou výchovu
- FMT metoda (Funktionsinriktad musikterapi) – řečová výchova, hudební výchova
- PIT metoda pro nácvik čtení a psaní v rozumové výchově
- Feuersteinova metoda pro nácvik pozornosti a soustředění
- Animoterapie – canisterapie, hipoterapie

- Syneregtická reflexní terapie – rehabilitace, zdravotní tělesná výchova
- Baby Signs – rozvoj řeči a komunikace
- Znak do řeči
- Handle terapie – po proškolení – celkové zlepšení funkcí pro vzdělávání
- orofaciální metody
- bukofaciální metody
- prvky terapie pevným objetím
- metody speciálně pedagogické diagnostiky
- muzikoterapie
- arteterapie
- taneční terapie
- VOKS
- Piktogramy
- Facilitovaná komunikace
- rehabilitační metody s velkými a s malými míči
- relaxační metody
- fyzioterapeutické a ošetrovatelské facilitační techniky
- Metody bazální stimulace
- Dramaterapie
- Biblioterapie
- cvičení s prvky jógy
- aromaterapie, aj. dle potřeb žáků a aktuálních možností školy.

| Vzdělávací oblasti | Vzdělávací předměty | Ročník/minimální časová dotace |    |    |     |     |     |     |     |     |     | Celkem |
|--------------------|---------------------|--------------------------------|----|----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|--------|
|                    |                     | 1.                             | 2. | 3. | 4.  | 5.  | 6.  | 7.  | 8.  | 9.  | 10. |        |
| Člověk a jeho svět | Smyslová výchova    | 4                              | 4  | 4  | 4/1 | 4/1 | 4/1 | 4/1 | 4/1 | 4/1 | 4/1 | 40/7   |

Disponibilní časová dotace: 1 hod 4. – 10. ročník

## 8.2.1 SMYSLOVÁ VÝCHOVA

### Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Očekávané výstupy žák by měl:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vnímání prostoru oběma očima, jedním okem</li> <li>- denní časové úseky podle činností, obrázků nebo piktogramů</li> <li>- cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů</li> <li>- rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi</li> <li>- třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>uchopit předměty a manipulovat s nimi</i></li> <li>- <i>rozlišovat tvary a barvy předmětů</i></li> <li>- <i>poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti</i></li> <li>- <i>třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty</i></li> <li>- <i>poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky</i></li> <li>- <i>rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu</i></li> <li>- <i>napodobit předvedené pohyby</i></li> </ul> |
| <b>ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků</li> <li>- sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku</li> <li>- cvičení sluchové paměti; napodobování různých zvuků</li> <li>- rozlišování a určování zvuku podle směru, délky a intenzity</li> <li>- rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků apod.)</li> <li>- sluchově motorická cvičení</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání</i></li> <li>- <i>poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky</i></li> <li>- <i>poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí</i></li> <li>- <i>poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky</i></li> <li>- <i>rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků</i></li> </ul>                                                                                                        |
| <b>ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- sebeobslužné dovednosti</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládat základní sebeobslužné dovednosti</i></li> <li>- <i>poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů</li> <li>- různých tvarů, velikostí a z různých materiálů</li> <li>- rozlišování fyzikálních vlastností předmětů</li> <li>- třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu</li> </ul>                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru</i></li> <li>- <i>poznat známé předměty podle hmatu</i></li> <li>- <i>rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                         |
| <p><b>PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, v prostoru</li> <li>- rozlišování pravá – levá</li> <li>- směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace</li> <li>- umísťování předmětů podle pokynů</li> <li>- příroda v ročních obdobích</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru</i></li> <li>- <i>orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí</i></li> <li>- <i>rozlišovat vpravo – vlevo</i></li> <li>- <i>rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle</i></li> <li>- <i>řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu</i></li> <li>- <i>rozeznat roční období podle základních znaků</i></li> </ul> |
| <p><b>ROZVÍJENÍ ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvoj čichové percepce; dýchání</li> <li>- poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy</li> <li>- rozlišování základních chutí</li> <li>- rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů</li> </ul>                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>rozlišit jednotlivé chutě</i></li> <li>- <i>poznat předměty čichem podle vůně</i></li> <li>- <i>rozlišit vůně a pachy</i></li> <li>- <i>poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence k učení:**

- ☐ rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- ☐ napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- ☐ používá učební pomůcky

**Kompetence k řešení problémů:**

- orientuje se v okolním prostředí
- ☐ chápe a plní jednoduché příkazy

**Kompetence komunikativní:**

- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas

**Kompetence sociální a personální:**

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- ☐ navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

### Kompetence pracovní:

- □ poznává a používá předměty denní potřeby
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

## 8.3. UMĚNÍ A KULTURA

### Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků, působí na jejich chování, posiluje jejich sebevědomí, rozvíjí estetické cítění tím, že dává prostor pro uplatnění tvořivých schopností a zprostředkování zážitků prostřednictvím vlastní tvorby a recepce. Má značný rehabilitační a relaxační význam, naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Prostřednictvím výuky je možné přiblížit žákům hudební i výtvarné umění a působit tak na jejich estetické vnímání. Získané dovednosti mohou značně obohatit jejich život.

Vzdělávací oblast se realizuje ve vzdělávacích oborech: **Hudební výchova**

#### *Výtvarná výchova*

Vzdělávací obor **Hudební výchova** vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnost hudbu emocionálně prožít. Prostřednictvím hudebních činností dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň se podporuje i rozvoj řečových dovedností. Hudební činnosti pomáhají žákům k odreagování napětí, k překonávání únavy, zlepšování nálady a podílejí se na koncentraci pozornosti.

Ve vzdělávacím oboru **Výtvarná výchova** se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti, dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka, k všestrannému prohlubování senzibility žáka. Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při výtvarných činnostech dochází k rozvíjení tvořivosti při osobitém způsobu vidění světa. Je třeba navozovat takové činnosti, ve kterých budou žáci úspěšní.

Vyučuje se ve stejnojmenných předmětech. Oba v rozsahu 1 hodinu týdně ve všech ročnících. Hudební výchova je z disponibilní dotace posílena týdně o druhou hodinu. V těchto hodinách bude využíváno muzikoterapie k relaxaci i stimulaci žáků.

### Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- napodobování a rozlišování různých nehupebních a hudebních zvuků

- rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- zvládání hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

S obsahem předmětu HV se žák seznámí prostřednictvím následujících **metod a forem**:

- poslech reprodukované a živé hudby
- pozorování
- experiment
- návštěva kulturních akcí, koncertů
- vnímání vibrací
- hudebně pohybové hry
- hra na rytmické hudební nástroje (i melodické)
- práce probíhá formou individuální a skupinovou

S obsahem předmětu VV se žák seznámí prostřednictvím následujících metod a forem:

- přiřazování barev ke kreslenému předmětu
- zabezpečení materiálních předpokladů pro správné držení těla a úchopy
- experiment (různé techniky)
- pozorování
- rozhovor nad prací
- analýza výtvarných činností
- návštěvy výstav výtvarných prací
- forma individuální a skupinové práce
- účast na projektových činnostech

| Vzdělávací oblasti | Vzdělávací předměty | Ročník/minimální časová dotace |     |     |     |     |     |     |     |     |     | Celkem |
|--------------------|---------------------|--------------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|--------|
|                    |                     | 1.                             | 2.  | 3.  | 4.  | 5.  | 6.  | 7.  | 8.  | 9.  | 10. |        |
| Umění a kultura    | Hudební výchova     | 1/1                            | 1/1 | 1/1 | 1/1 | 1/1 | 1/1 | 1/1 | 1/1 | 1/1 | 1/1 | 10/10  |
|                    | Výtvarná výchova    | 1                              | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 10     |

Disponibilní časová dotace: Hudební výchova 1 hod 1. – 10. ročník

### 8.3.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA

#### Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Očekávané výstupy<br>žák by měl:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení</li> <li>- rytmus – vnímání rytmu, posilování rytmu, samostatná rytmičtá, rytmičtá říkadla, hra na tělo, Orffův instrumentál (bubínek, tamburína, triangel)</li> <li>- zpěv – jednoduché písně s hudebním doprovodem</li> <li>- poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba</li> <li>- hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii</i></li> <li>- <i>rozlišovat zvuky hudebních nástrojů</i></li> <li>- <i>zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje</i></li> <li>- <i>doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje</i></li> <li>- <i>zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu</i></li> <li>- <i>soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby</i></li> </ul> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

#### Kompetence k učení:

- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti

- používá učební pomůcky

#### **Kompetence k řešení problémů:**

- ☐ řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- ☐ chápe a plní jednoduché příkazy

#### **Kompetence komunikativní:**

- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky

#### **Kompetence sociální a personální:**

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- reaguje na své spolužáky a na své učitele, navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

### **8.3.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA**

#### **Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru**

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Očekávané výstupy žák by měl:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru</li> <li>- uplatnění vlastního těla; manipulace s objekty</li> <li>- kresba různými nástroji; malba na různorodý materiál</li> <li>- prostorová tvorba a modelování (papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmoty)</li> <li>- využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací</li> <li>- vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy</li> <li>- netradiční výtvarné techniky</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu</i></li> <li>- <i>používat na elementární úrovni prostředky a postupy</i></li> <li>- <i>vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary</i></li> <li>- <i>vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity</i></li> <li>- <i>uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech</i></li> </ul> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

#### **Kompetence k učení:**

- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

#### **Kompetence k řešení problémů:**

- ☐ řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy

#### **Kompetence komunikativní:**

- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky

#### **Kompetence sociální a personální:**

- ☐ reaguje na své spolužáky a na své učitele
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- **Kompetence pracovní:**
- ☐ podílí se na jednoduchých praktických činnostech
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály

## **8.4. ČLOVĚK A ZDRAVÍ**

### **Charakteristika vzdělávací oblasti**

Učí žáky základním poznatkům, které mohou využívat v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci. Umožňuje jim rozvíjení zdravotních předpokladů pohybových možností. K osvojení potřebných dovedností a návyků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacích oborech: ***Pohybová výchova***

***Zdravotní tělesná výchova*** nebo ***Rehabilitační tělesná výchova***

Vzdělávací obor **Pohybová výchova** je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, rozvoji řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů.

Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových dovedností, spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení. Vzdělávací obor **Zdravotní tělesná výchova** aktivně rozvíjí hybnost žáků, správné držení těla a zvyšuje tělesnou zdatnost. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifice postižení. Zdravotní tělesná výchova (ZdrTV) je formou tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Využívá činností a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy. Zařazení žáků do ZdrTV se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních specifík postižení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního postižení. Cílem je celkové zlepšení zdravotního stavu žáků.

U žáků s těžkým mentálním postižením, u kterých je vzhledem k závažnosti postižení výrazně omezená hybnost, se zařazuje jako alternativa ke Zdravotní tělesné výchově **Rehabilitační tělesná výchova**. Jejím úkolem je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat k rozvíjení hybnosti žáků s nejtěžším postižením a tím současně rozvíjet i jejich rozumové schopnosti a zmírňovat důsledky mentálního postižení. Výuka je zařazena po konzultaci a pod supervizí odborného lékaře a může ji provádět pracovník se speciální kvalifikací (fyzioterapeut, speciální pedagog se somatopedickou kvalifikací s rehabilitačním zaměřením). Zaměření musí odpovídat psychickým možnostem jednotlivých žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifice postižení.

Výuka je naplňována předmětem **Tělesná výchova** v rozsahu 6 hodin v každém ročníku.

### **Cílové zaměření vzdělávací oblasti**

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin

- vnímání prožitků z pohybové činnosti

| Vzdělávací oblasti | Vzdělávací předměty | Ročník/minimální časová dotace |    |    |    |    |    |    |    |    |     | Celkem |
|--------------------|---------------------|--------------------------------|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|--------|
|                    |                     | 1.                             | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8. | 9. | 10. |        |
| Člověk a zdraví    | Tělesná výchova     | 6                              | 6  | 6  | 6  | 6  | 6  | 6  | 6  | 6  | 6   | 20+40  |

### 8.4.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

| Učivo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Očekávané výstupy<br>žák by měl:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>POHYBOVÁ VÝCHOVA</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pohybové hry a cvičení – motivační a napodobivé hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry</li> <li>- základní manipulace s míčem a drobným náčiním</li> <li>- rytmická cvičení</li> <li>- relaxační cvičení; prvky jógových cvičení</li> <li>- plavání – adaptace na vodní prostředí, hry ve vodě; plavání za pomoci různých pomůcek; základní plavecké dovednosti</li> <li>- turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pohyb v terénu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám</li> <li>- zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost</li> <li>- reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti</li> <li>- mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</li> <li>- rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh</li> <li>- zvládnout uvolnění a zklidnění organismu</li> </ul> |
| <b>ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dechová cvičení</li> <li>- zásady správného držení těla; rozvíjení jemné i hrubé motoriky; koordinace pohybů</li> <li>- pohybový režim; pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifitě postižení; pohybové hry</li> <li>- uvolňovací cvičení; relaxační cvičení</li> </ul>                                                                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách</li> <li>- zaujímat správné základní cvičební polohy</li> <li>- zvládat jednoduchá speciální cvičení</li> <li>- zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů</li> </ul>                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- vnímání pocitů při cvičení</li> <li>- plavání – hry ve vodě, cvičení ve vodě, plavání za pomoci pomůcek</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjení hybnosti; polohování, změny polohy; uvolňovací cvičení</li> <li>- stimulace pohybu v prostoru; rozvíjení aktivního pohybu; nácvik chůze s oporou, s dopomocí; samostatný pohyb</li> <li>- rozvíjení motoriky – koordinace pohybů; rovnovážná cvičení; manipulace s drobným náčiním</li> <li>- plavání – adaptace na vodní prostředí, hry ve vodě; plavání za pomoci různých pomůcek</li> <li>- relaxační cvičení; uvolňování spastických částí těla</li> <li>- rehabilitační cvičení; alternativní formy terapie podle možností školy i žáků</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám</li> <li>- rozvíjet motoriku a koordinaci poloh</li> <li>- zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost</li> <li>- reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti</li> <li>- snažit se o samostatný pohyb</li> </ul> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence k učení:**

- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

**Kompetence k řešení problémů:**

- řeší známé situace na základě napodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v okolním prostředí
- překonává pocity strachu

**Kompetence komunikativní:**

- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas, vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady
- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- ☐ reaguje na své jméno

**Kompetence sociální a personální:**

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- rozlišuje osoby různého pohlaví ( chlapec – dívka, muž – žena )
- ☐ reaguje na své spolužáky a na své učitele a spolupracuje s nimi
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

#### **Kompetence pracovní:**

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznává a používá předměty denní potřeby
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje

## **8.5. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE**

### **Charakteristika vzdělávací oblasti**

Práce je jednou ze stěžejních činností také v základním vzdělávání žáků s nejtěžším mentálním postižením. Zahrnuje pracovní činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Cíleně se zaměřuje na rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy a systematicky je ovlivňuje. Současně dochází i k rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

Vzdělávací oblast je realizována ve vzdělávacím oboru **Pracovní výchova** v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku. Je vyučována ve stejnojmenném předmětu v rozsahu 2 hodiny, který je z disponibilní časové dotace od 8. ročníku posílen o jednu hodinu. Tato slouží k upevňování sebeobsluhy a celkové samostatnosti jedince dle jeho možností.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na tematické okruhy: ***Sebeobsluha***

***Práce s drobným materiálem***

***Práce montážní a demontážní***

***Pěstítkelské práce***

***Práce v domácnosti***

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy a na schopnostech jednotlivých žáků. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

### Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k :

- získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

| Vzdělávací oblasti  | Vzdělávací předměty | Ročník/minimální časová dotace |    |    |    |    |    |    |     |     |     | Celkem      |
|---------------------|---------------------|--------------------------------|----|----|----|----|----|----|-----|-----|-----|-------------|
|                     |                     | 1.                             | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8.  | 9.  | 10. |             |
| Člověk a svět práce | Pracovní výchova    | 2                              | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2/1 | 2/1 | 2/1 | <b>20/3</b> |

Disponibilní časová dotace: 1 hod 8. – 10. ročník

## 8.5.1 PRACOVNÍ VÝCHOVA

### Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

| Učivo                                                                                                                                                               | Očekávané výstupy<br>žák by měl:                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>SEBEOSLUHA (SEBEOSLUŽNÉ ČINNOSTI)</b><br>- svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání; obouvání, zouvání a šněrování bot; | - <i>zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)</i><br>- <i>dodržovat klid a čistotu při stravování</i><br>- <i>umět používat příbor</i> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- hygienické návyky; osobní hygiena, spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek</li> <li>- stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování</li> </ul>                                                                                                                                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <p><b>PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.); jednoduché pracovní postupy a techniky</li> <li>- pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek</li> <li>- lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik</li> <li>- zpracování vybraných materiálů</li> </ul>             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami</i></li> <li>- <i>vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i></li> <li>- <i>pracovat podle slovního návodu</i></li> <li>- <i>udržovat pracovní místo v čistotě</i></li> </ul>                                          |
| <p><b>PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky)</li> <li>- stavebnice, různé typy stavebnic plošných, prostorových, konstrukčních</li> <li>- montáž a demontáž; manipulace s jednoduchými předměty</li> </ul>                                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                |
| <p><b>PĚSTITELSKÉ PRÁCE</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- základní podmínky pro pěstování rostlin</li> <li>- pěstování rostlin v bytě i na zahradě, nenáročné rostliny, rostliny v bytě, na zahradě, pěstování ve skleníku</li> <li>- pomůcky a náčiní pro práci na zahradě</li> </ul>                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích</i></li> <li>- <i>pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny</i></li> <li>- <i>používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní</i></li> <li>- <i>dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě</i></li> </ul>        |
| <p><b>PRÁCE V DOMÁCNOSTI</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- drobné domácí práce; základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí, praní drobného prádla</li> <li>- stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování</li> <li>- nákup a skladování základních potravin</li> <li>- příprava pokrmů, příprava studených a teplých nápojů, příprava jednoduchých pokrmů</li> <li>- zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy</i></li> <li>- <i>prostřít stůl pro běžné stolování</i></li> <li>- <i>zvládnout nákup a uložení základních potravin</i></li> <li>- <i>připravit jednoduchý pokrm podle pokynů</i></li> <li>- <i>dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti</i></li> </ul> |

**Klíčové kompetence – na konci vzdělávacího období by měl žák zvládat:**

**Kompetence k učení:**

- ☐ rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti

- používá učební pomůcky

#### **Kompetence k řešení problémů:**

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- ☐ orientuje se v okolním prostředí

#### **Kompetence komunikativní**

- ☐ reaguje na jednoduché pokyny
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i nonverbálními prostředky

#### **Kompetence sociální a personální**

- ☐ reaguje na své spolužáky a na své učitele
- ☐ navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím

#### **Kompetence pracovní**

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznává a používá předměty denní potřeby
- ☐ rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- ☐ využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

## **Stupně a kritéria klasifikace v základní škole speciální II. díl u žáků s TMP a souběžným postižením více vadami**

### Hodnocení žáků s těžkým mentálním postižením a žáků s více vadami

Někteří žáci jsou vzděláváni na základě vlastního individuálního vzdělávacího plánu. Jednotlivé plány vypracovává vyučující žáka na základě doporučení odborných pracovníků z SPC. S IVP učitel seznamuje rodiče.

Hodnocení žáka je prováděno komplexním popisem toho, co žák za dané pololetí školního roku zvládl v jednotlivých předmětech. Důraz je kladen zejména na kladnou stylizaci slovní zprávy.

U žáků ZŠ speciální plní hodnocení zejména funkci zpětnovazební a poznávací. Hodnocení by mělo být převážně pozitivní a pro žáky motivující. Při hodnocení pedagog zohledňuje individuální pokrok každého žáka s přihlédnutím k jeho speciálním vzdělávacím potřebám, rozsahu postižení a individuálním zvládnutím. Hodnocení se provádí průběžně během školního roku motivační známkou, příp. se používají alternativní způsoby hodnocení. Na konci každého klasifikačního období se vydává vysvědčení se slovním hodnocením.

### Hodnocení žáka na vysvědčení

Výsledky vzdělávání se na vysvědčení hodnotí slovně.

Slovní hodnocení popisuje především:

- individuální pokroky žáka v hodnoceném období
- aktivitu při výuce
- vztah žáka k jednotlivým činnostem
- naplňování výstupů ŠVP vzhledem k individuálním možnostem žáka
- dosaženou úroveň samostatnosti

Celkový prospěch se hodnotí stupněm:

- prospěl (a), není-li slovní hodnocení po převodu do klasifikace v žádném z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný
- neprospěl (a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí.

Slovní hodnocení popisuje zejména:

- individuální žákovy pokroky v hodnoceném období
- konkrétní dosaženou úroveň znalostí a dovedností
- aktivitu při výuce
- vztah žáka k jednotlivým činnostem a aktivitám
- naplňování výstupů ŠVP vzhledem k individuálním možnostem žáka
- dosažení individuální úrovně samostatnosti
- dosažení individuální úrovně sebeobsluhy
- chování žáka
- pozitivní změny v chování žáka

Kritéria slovního hodnocení žáka s těžkým mentálním postižením na vysvědčení v jednotlivých předmětech:

Pro hodnocení je rozhodující zapojení žáka do činností, zájem, nadšení a celkovou radost z vykonaných činností.

Rozumová výchova

- dosahuje pokroků, nedaří se mu postupovat, došlo k regresi
- pojmenuje části svého těla, případně na ně ukáže
- reaguje na oslovení jménem, zná svoje jméno
- zná členy své rodiny
- pozná své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovuje jménem
- vnímá různé podněty a reaguje na ně
- orientuje se ve vztazích denním časovém rozvrhu, vnímá prostor
- pozná a používá předměty denní potřeby, uplatňuje základní hygienické a sebeobslužné činnosti
- vnímá a uspokojuje základní životní potřeby, sdělí své pocity a upozorní na zdravotní potíže
- řadí obrázky podle zadaných kritérií
- koncentruje se na určitou činnost
- rozlišuje velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků
- zvládá složení dějových obrázků

- orientuje se na stránce, na řádku
- čte vybraná písmena a krátká slova
- opakuje slova a krátké říkanky, reprodukuje krátký text, vypráví podle obrázku
- přiřazuje číslce k počtu prvků
- uchopí a podrží daný předmět
- uchopí tužku, štětec nebo jiné psací náčiní
- nakreslí různé druhy čar
- pozná grafickou podobu písmen
- napíše několik vybraných tiskacích písmen a číslc
- pozná základní geometrické tvary
- reaguje na hlas a intonaci dospělé osoby
- snaží se o správné dýchání
- vyjádří svůj souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty
- zná svoje jméno a reaguje na oslovení jménem
- zná jména nejbližších osob, učitelů, spolužáků
- sdělí svá přání a potřeby, umí pozdravit a poděkovat – verbálně, neverbálně
- expresivně (verbálně či AAK) vyjadřuje slova, krátké říkanka či text, s dopomocí popíše obrázek a doplňuje vyprávění jednoduchého příběhu spojený s omalovánkou
- využívá komunikační počítačové programy
- je třeba zaměřit se...

### Smyslová výchova

- dosahuje pokroků, nedaří se mu postupovat, došlo k regresi
- rozlišuje předměty podle barvy, tvaru, velikosti
- manipuluje s předměty různých tvarů a velikostí
- pozná osoby ze svého nejbližšího okolí
- napodobí některé z předvedených pohybů
- pozná a rozliší některé zvuky
- napodobí některé zvuky ze života

- reaguje na své jméno, na zavolání
  - pozná podle hlasu osoby z nejbližšího okolí
  - pozná a třídí známé předměty na základě hmatu
  - zvládá základní sebeobslužné dovednosti
  - rozlišuje některé vlastnosti předmětů na základě hmatu
  - orientuje se ve třídě a ve škole
  - s pomocí se orientuje v prostoru
  - splní jednoduché příkazy
  - rozliší podle vůně některé předměty
  - rozliší čichem některé nebezpečné látky
  - rozliší některé chutě
  - je třeba zaměřit se...
- 
- Hudebně pohybová výchova
  - dosahuje pokroků, nedaří se mu postupovat, došlo k regresi
  - zvládá správné dýchání, snaží se správnou intonaci a melodii
  - rozlišuje zvuky hudebních nástrojů
  - zvládá zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje
  - doprovází sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje
  - zvládá jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu
  - soustředí se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby
  - je třeba zaměřit se...
- 
- Pohybová výchova
  - dosahuje pokroků, nedaří se mu postupovat, došlo k regresi
  - má kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám
  - zvládá podle pokynu přípravu na pohybovou činnost
  - reaguje na pokyny a povely k dané pohybové činnosti
  - má osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

- rozvíjí motoriku a koordinaci pohybů a poloh
  - zvládá uvolnění a zklidnění organismu
  - uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách
  - zaujímá správné základní cvičební polohy
  - zvládá jednoduchá speciální cvičení
  - snaží se o samostatný pohyb
  - je třeba zaměřit se...
- 
- Pracovní a výtvarná výchova
  - dosahuje pokroků, nedaří se mu postupovat, došlo k regresi
  - zvládá základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti
  - dodržuje klid a čistotu při stravování
  - umí používat příbor
  - udržuje pořádek ve svých věcech a ve svém okolí
  - zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
  - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
  - pracuje podle slovního návodu
  - udržuje pracovní místo v čistotě
  - zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami
  - provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
  - pěstuje, ošetřuje a pečuje o nenáročné pokojové i užitkové rostliny
  - používá podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní
  - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě
  - provádí drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy
  - prostře stůl pro běžné stolování
  - zvládá nákup a uložení základních potravin
  - připraví jednoduchý pokrm podle pokynů
  - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti
  - zvládá základní dovednost pro vlastní tvorbu

- používá na elementární úrovni prostředky a postupy
- vnímá základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary
- vyjádří vlastní vjemy, představy a pocity
- uplatňuje fantazii a představivost při výtvarných činnostech
- je třeba zaměřit se...